

ISSN 1899-2064

Dialogi
Biblioteczne

**BIULETYN PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH**

2010, nr 2(6)

Śląskie.
Pozytywna energia

Adres redakcji: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy
ul. kard. S. Wyszyńskiego 7
40-132 Katowice
tel. (32) 258-38-38
e-mail: dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl
Internet: www.pbw.katowice.pl

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. J. Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: Anna Marcol – redaktor naczelny;
Urszula Jankowska – zastępca redaktora naczelnego;
Anna Musiał – redaktor techniczny;
Barbara Michałek – korekta

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	4
Z ŻYCIA BIBLIOTEKI	
Anna Marcol „Czy biblioteka może być cool?” – relacja z konferencji zorganizowanej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach	5
Barbara Czechowicz „Kształtowanie tożsamości narodowej i etnicznej Polaków na Bukowinie Rumuńskiej poprzez prasę”. Wystawa w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach	7
Katarzyna Lis, Beata Piątkowska „Uśmiech z książki”. Akcja zbiórki książek dla dzieci i młodzieży z Hospicjum „Cordis”	11
Anna Wierzbicka Podróże z literaturą dla najmłodszych	13
LUDZIE KSIĄŻKI I PRASY	
„Chcemy zarażać naszym optymizmem!”. Z Panią Aldoną Zawalkiewicz – redaktor naczelną serwisu Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP rozmawia Anna Marcol	15
PLACÓWKI OŚWIATOWE W REGIONIE	
Bożena Zwierzyńska Witryna internetowa, informator i uśmiech, czyli wybrane formy promocji w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach – Filii w Bytomiu	19
Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI	
Monika Kulik Kawiarnie dla „moli książkowych”	24
Marlena Borowska „Informacja w świecie cyfrowym” – polskojęzyczny system hiperłączy	27
Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA	
Jolanta Wawoczny Epizod Chopinowski... czyli skromność nie popłaca!	29
Beata Piątkowska „Postać miesiąca” – mini-projekt w Zespole Szkół Zawodowych nr 3 im. A. Kocura w Katowicach	30
Nowe uzależnienia. Zestawienie bibliograficzne za lata 2005-2010 (w wyborze) (oprac. Anna Monsior)	32
REGIONALIA	
Bogna Koziół Konferencja „Cztery pory roku w skansenie” (komunikat)	36
Z RELACJI UCZESTNIKA	
Katarzyna Lis „Sport, turystyka i rekreacja bibliotekarzy”. Sprawozdanie z konferencji	38
BIBLIOTEKA POLECA	
Katarzyna Czapla-Durska Internet w naszym życiu. Nowe spojrzenie	40
Monika Stefanowska Dyscyplina szkolna – surowość czy empatia?	41

OD REDAKCJI

Zapraszamy Państwa do lektury grudniowego numeru „Dialogów Bibliotecznych”. Nasz tytuł, pierwotnie pomyślany jako nieregularnik, na dobre stał się półrocznikiem, publikowanym jednocześnie w formie papierowej i elektronicznej. Obecnie posiada osiem stałych działów, w których zamieszczamy teksty o charakterze fachowym, informacyjnym i metodycznym.

W ciągu trzech lat naszej działalności pozyskaliśmy stałych współpracowników oraz wierne grono czytelników. Cieszą nas nadsyłane przez Państwa maile z cennymi uwagami i propozycjami współpracy oraz zapewnienia, że materiały publikowane na łamach półrocznika są przydatne w codziennej pracy bibliotecznej. Coraz więcej bibliotek decyduje się również na włączanie „Dialogów” do swoich zbiorów, co jest dla nas dodatkową motywacją do doskonalenia naszego czasopisma.

Bieżący numer powstał dzięki zaangażowaniu wielu osób, które chcą się z Państwem podzielić swoją wiedzą i doświadczeniem. Poza tekstami nauczycieli Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach i jej filii, znajdują Państwo relacje z ciekawych inicjatyw podejmowanych przez biblioteki szkolne i uczelniane. Tradycyjnie publikujemy także wywiady. Tym razem chcemy Państwu przybliżyć sylwetkę Pani Aldony Zawałkiewicz z Torunia – redaktor naczelnej Elektronicznej Biblioteki Pedagogicznej SBP. Mamy nadzieję, że ta rozmowa przyczyni się do szerszej popularyzacji serwisu w środowisku bibliotekarzy szkolnych z Górnego Śląska.

Zachęcamy Państwa do dzielenia się swoimi pomysłami i doświadczeniami, związanymi z działalnością edukacyjną. Propozycje artykułów do czerwcowego zeszytu można nadsyłać do końca marca 2011 r.

Redakcja

INFORMACJE DLA AUTORÓW

Redakcja przyjmuje do druku materiały o treści popularnonaukowej, związane z pracą dydaktyczną nauczycieli bibliotekarzy, które są wynikiem oryginalnej twórczości, nie naruszają praw osób trzecich i nie zostały wcześniej opublikowane lub skierowane do druku.

Objętość tekstu do 4 stron maszynopisu A5, czcionka Times New Roman 10 pkt., odstęp 1 pkt. Do tekstu Autor powinien dołączyć krótką notatkę o sobie, adres do korespondencji, adres e-mail.

Zastrzegamy sobie prawo do skracania i redagowania tekstów. Nie zamówionych materiałów Redakcja nie zwraca.

Poglądy zawarte w artykułach są osobistymi przekonaniem Autorów i nie zawsze pokrywają się z opiniami Redakcji.

Z ŻYCIA BIBLIOTEKI

Anna Marcol*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***CZY BIBLIOTEKA MOŻE BYĆ COOL? – KONFERENCJA
W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ IM. J. LOMPY W KATOWICACH**

27 października 2010 r. w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach odbyła się konferencja *Czy biblioteka może być cool? Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnej w bibliotece szkolnej i pedagogicznej, czyli pozytywne „bujanie w chmurach”*. Było to czwarte z cyklu dziesięciu spotkań organizowanych w bibliotekach pedagogicznych przez Sekcję Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Konferencję otworzyła Maria Grabowska – dyrektor PBW, która przywitała przybyłych gości i uczestników. Przedstawiła także jej program, który składał się z dwóch części.

Pierwszy moduł, zatytułowany *Czy nowoczesna edukacja w polskiej szkole i bibliotece to bujanie w chmurach?*, rozpoczął Janusz S. Wierzbicki – przedstawiciel firmy Microsoft, która była głównym sponsorem spotkania. Prelegent podkreślił, że Internet staje się dobrem powszechnym, a nowoczesny bibliotekarz powinien podążać za oczekiwaniami swoich czytelników, którzy coraz częściej korzystają z nowoczesnych form komunikacji. Z myślą o potrzebach uczelni i placówek oświatowych powstał Microsoft Live@edu. Program ten posiada zalety serwisów społecznościowych, umożliwiając zarazem kontrolowanie kont użytkowników. Poza bezpłatną pocztą elektroniczną, nieodpłatnie udostępnia: przestrzenie robocze, foldery internetowe, komunikatory, kalendarze, blogi i inne dodatki, które warto wykorzystywać podczas codziennej pracy z uczniem oraz w trakcie realizacji projektów edukacyjnych.

W dalszej części wykładu prelegent przybliżył bibliotekarzom zalety najnowszego oprogramowania dla szkół i nauczycieli, oferowanego w ramach School Agreement, który jest efektem międzynarodowego projektu, znanego w Polsce pod nazwą „Partnerstwo dla Przyszłości” (w oryginale – „Partners In Learning”). W ten sposób publiczne i niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne oraz lokalne i centralne władze oświatowe mogą nabywać licencje w formie subskrypcyjnej, co pozwala im na znaczne oszczędności. Z myślą o potrzebach szkół powstał także Windows MultiPoint Server 2010, system operacyjny, dzięki któremu kilku uczniów (lub czytelników), niezależnie od siebie, może jednocześnie pracować na tym samym komputerze. Istnieje bowiem możliwość podłączenia do jednego komputera kilku terminali, o czym przekonywał Maciej Nikiel z firmy OEPD Sp. z o.o. w Gliwicach – oficjalnego reselera NComputing na terenie naszego kraju. Podobne rozwiązania sprzętowe oferował Tomasz Buk z Hewlett Pacard, zwracając uwagę na oszczędności związane z zastosowaniem nowego systemu z rodziny Windows Server w szkolnej pracowni komputerowej czy bibliotece.

Po przerwie, podczas której zwiedzano stanowiska promocyjne poszczególnych firm, głos ponownie zabrał J. Wierzbicki, który poprowadził drugi moduł spotkania, zatytułowany *Multimedia i nowoczesne technologie w pracy bibliotekarza*. Ta część konferencji

wzbudziła największe zainteresowanie, ponieważ prelegent udzielił słuchaczom wielu praktycznych wskazówek związanych z techniką prezentacji oraz ich przygotowaniem i wzbogacaniem w materiały multimedialne.

Badania potwierdzają, że trwale zapamiętujemy nieznaczny procent informacji przekazanych w ramach lekcji szkolnych czy wykładów. Warto zatem wzbogacać swoje wystąpienia w taki sposób, aby były atrakcyjne dla słuchaczy. Istotny jest przede wszystkim początek i koniec wykładu oraz jego język, który powinien być komunikatywny i zrozumiały dla odbiorców[1]. Poza wiedzą z zakresu psychologii wystąpień publicznych, J. Wierzbicki wspominał również o zasadach przygotowywania projekcji multimedialnych w programie Microsoft PowerPoint, pomocnych w przyswajaniu wiedzy. Jakkolwiek taką funkcję spełniają tylko wtedy, gdy są odpowiednio skonstruowane. Należy zatem zwrócić uwagę na ich kolorystykę, wielkość i krój czcionek, dobór ilustracji i tekstu, czy sposób konstrukcji plansz[2]. Prelegent podkreślił także walory prezentacji nieliniowych oraz pokazał, w jaki sposób zarejestrować i opublikować narrację do prezentacji, którą chcemy zamieścić na stronie internetowej. Wystąpienia można ponadto wzbogacać o inne elementy, takie jak: filmy i galerię fotografii, natomiast lekcje dla młodszych uczniów warto tworzyć w sposób interakcyjny. J. Wierzbicki zachęcał też do zamieszczania materiałów prezentowanych podczas zajęć szkolnych lub konferencji na stronach WWW, aby wszyscy zainteresowani mieli do nich łatwy dostęp.

O tym, że rzeczywiście można skupić uwagę widowni na półtoragodzinnym wykładzie przekonał bibliotekarzy sam prowadzący, który w swoim wystąpieniu zastosował wspomniane wyżej zalecenia. Słuchaczy zaintrygował zarówno jego temat, przydatny w praktyce szkolnej i bibliotecznej, jak i praktyczny oraz zapadający w pamięć sposób prezentacji.

Konferencja *Czy biblioteka może być cool?* cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem, przede wszystkim wśród nauczycieli bibliotekarzy, do których adresowano ją w pierwszej kolejności. Sprzyjała wymianie doświadczeń oraz integracji lokalnego i regionalnego środowiska bibliotekarskiego, ponieważ uczestniczyło w niej blisko 170 osób z różnych części Śląska.

Warto dodać, że temat spotkania zainteresował także media elektroniczne. Informacje promujące katowicką konferencję ukazały się na kilkunastu portalach i serwisach internetowych (lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich). Miłym akcentem była ponadto audycja w Radiu Katowice, podczas której wyemitowano rozmowę z J. Wierzbickim, poświęconą problematyce jego wystąpień.

PRZYPISY:

[1] Szerzej: *Techniki prezentacji. Przygotowanie prezentacji mówionej (część pierwsza)*, oprac. M. Wnukowicz, J.S. Wierzbicki. Dostępny w WWW:

http://www.oeizk.waw.pl/~marta/materialy_do_projektu/prezentacja_mowiona1_ogolne_zasady.pdf

[dostęp: 30.10.2010].

[2] Szerzej: *Techniki prezentacji. Przygotowanie prezentacji mówionej (część druga)*, oprac. M. Wnukowicz, J.S. Wierzbicki. Dostępny w WWW:

http://www.oeizk.waw.pl/~marta/materialy_do_projektu/prezentacja_mowiona2_tworzenie.pdf [dostęp: 1.11.2010].

Mgr Anna Marcol – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach.

Barbara Czechowicz*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ I ETNICZNEJ POLAKÓW NA BUKOWINIE RUMUŃSKIEJ POPRZEC PRASĘ. WYSTAWA W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ IM. J. LOMPY W KATOWICACH**

Wrzesień. W miesiącu tym myślimy często o Polakach, którym wskutek zawirowań dziejowych, często w wyniku wojen, przyszło żyć z dala od Polski, na obczyźnie. Zmuszeni do emigracji, układali swoje życie w nowych warunkach, przyjmowali obce obywatelstwo, stawali się częścią innej społeczności, innych wydarzeń politycznych, życia kulturalnego i edukacji w obcym kraju, ale nie zapominali o Rzeczypospolitej.

Wielu Polaków migrujących w Europie, za swą drugą ojczyznę wybrało Rumunię. Polonia rumuńska jest tematem wystawy *Kształtowanie tożsamości narodowej i etnicznej Polaków na Bukowinie Rumuńskiej poprzez prasę*, prezentowanej od 1 września b.r. w gablotach na trzecim piętrze Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach. Ekspozyty – czasopisma wydawane przez Polonię rumuńską – pochodzą ze zbiorów zmarłego w 2009 r. księdza doktora Jerzego Pawlika, katowiczana, badacza dziejów Kościoła, duszpasterza Polaków w Europie Wschodniej w okresie PRL. Od 1972 r. był delegatem Konferencji Episkopatu Polski dla krajów bloku wschodniego. Prowadził działalność duszpasterską, pomagał ośrodkom polonijnym w Niemieckiej Republice Demokratycznej, Czechosłowacji, na Węgrzech, w Rumunii i, po roku 1991, w państwach powstałych po rozpadzie Związku Radzieckiego.

Pierwszymi Polakami, którzy pojawili się na ziemiach rumuńskich byli arianie, bracia polscy, wypędzeni z Polski po roku 1658 w wyniku uchwały Sejmu Rzeczypospolitej. Osiedlili się oni wówczas w Siedmiogrodzie, który w późniejszym czasie, po I wojnie światowej, został odebrany Węgrom i przyłączony do Rumunii. Dalszym etapem przemieszczania się Polaków na tereny rumuńskie był napływ polskich osadników na Bukowinę Rumuńską (północno-wschodnie obszary Rumunii) będący wynikiem wewnętrznych ruchów migracyjnych w ramach dawnej monarchii austro-węgierskiej. Napływ ten rozpoczął się od 1774 r. i obejmował głównie kupców, rzemieślników, rolników, górników, hutników z Galicji, przede wszystkim z okolic Bochni, Wieliczki, Wadowic, Żywca, Chrzanowa, Białej. Większość z nich to mieszkańcy biednych wsi. Ruszali w poszukiwaniu pracy, często tylko sezonowej. Byli słabo wykształconymi robotnikami, o niskich kwalifikacjach zawodowych i najniższych zarobkach. W 1790 r. dużym polskim osiedlem był rejon Kaczyki (obecnie Cacica), gdzie polscy górnicy zatrudniali się przy wydobyciu soli.

Początkowo Polacy nie zakładali swoich związków ani stowarzyszeń, ale już w latach 90-tych XVIII w., w Bukareszcie, grupa polskich emigrantów prowadziła działalność polityczną, zrzeszającą ok. 2 tys. osób. Po upadku powstania listopadowego 1830-1831 r., na terenie dzisiejszej Rumunii znalazło się ok. 2-3 tys. Polaków, osiadłych głównie w Mołdawii oraz w rejonie Bukaresztu i Konstancy.

W drugiej połowie XIX w. Polacy już w większym stopniu liczyli się w życiu społecznym Rumunii. Zajmowali oni ważne stanowiska w administracji (m.in. stanowiska burmistrzów). W okresie 1866-1871 r. działały gminy Zjednoczenia Emigracji Polskiej, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” (1892-1914), a od 1866 r. Stowarzyszenie „Biblioteka Polska”.

W 1910 r., w należącej wówczas do Austro-Węgier Bukowinie, mieszkało ponad 43 tys. Polaków. W 1919 r., po I wojnie światowej, w nowych granicach Rumunii znalazło się ok. 80 tys. Polaków (ok. 50 tys. na Bukowinie, w tym 8 tys. w Czerniowcach). Była to głównie ludność wiejska, robotnicy i rzemieślnicy oraz przemysłowcy z Łodzi i Białegostoku, którzy zakładali fabryki włókiennicze i sprowadzali z Polski wykwalifikowanych robotników. Decyzje powojenne sprawiły, że terytorium wchodzące do tej pory w skład monarchii austro-węgierskiej przypadły Rumunii. Spowodowało to szereg perturbacji w życiu wielonarodowej społeczności Bukowiny (zamieszkiwali ją Węgrzy, Niemcy, Ukraińcy, Polacy). Między innymi wystąpiła konieczność opanowania nowego języka i podporządkowania się nowej administracji. Z czasem władze rumuńskie zaczęły stopniowo wprowadzać w życie politykę „rumunizacji” mniejszości.

W latach dwudziestych XX w. działał na terenie Bukowiny Związek Narodowy Polaków w Rumunii, który prowadził 60 szkół polskich. Od 1932 r. działała polska organizacja: Związek Stowarzyszeń Polskich w Rumunii oraz lokalne towarzystwa polonijne, zwane „Domami Polskimi”, które prowadziły działalność kulturalno-oświatową. Wśród młodzieży działało harcerstwo polskie, wspierane przez polski MSZ. Istniały koła rolnicze, które także prowadziły działalność oświatową. W 1934 r. zaczęto usuwać Polaków ze stanowisk kierowniczych i rozpoczęto „rumunizację” nazwisk polskich. Według spisu ludności w tym czasie w Rumunii mieszkało 48,3 tys. Polaków, co stanowiło ok. 0,3% ludności kraju.

We wrześniu 1939 r. w Rumunii znalazł się rząd polski, Prezydent RP i Naczelnny Wódz, ok. 30 tys. żołnierzy oraz 20 tys. osób cywilnych. Była to emigracja przymusowa związana z zagrożeniem bezpieczeństwa ludzi, m.in. zajmujących ważne stanowiska w kraju, wojskowych, a także osób cywilnych. W dużej części były to osoby dobrze wykształcone, o wysokich kwalifikacjach zawodowych, znający języki obce, a więc łatwiej asymilujący się w nowych środowiskach. W tym okresie Polonia rumuńska utworzyła w Czerniowcach Centralny Komitet Pomocy Ofiarom Wojny oraz Centralny Komitet Pomocy dla Uchodźców Polskich w Rumunii, niosąc pomoc uchodźcom.

Po 1940 r., na skutek ewakuacji części Polaków z Rumunii, a także zajęcia przez Związek Radziecki północnej Bukowiny, w Rumunii pozostało tylko 4,5 tys. Polaków.

Po II wojnie światowej działały polskie organizacje polonijne, połączone w 1945 r. w Polskie Zjednoczenie Demokratyczne. Jednak anty-mniejszościowa polityka rządu rumuńskiego spowodowała w 1952 r. likwidację wszelkich polskich organizacji społecznych oraz zakaz nauczania języka polskiego w szkołach prowadzonych przez Polaków.

W 1989 r. polskim wsiom na Bukowinie rumuńskiej groziła całkowita zagłada. Reżim Nicolae Ceaușescu rozpoczął wówczas ewidencjonowanie majątku Polaków zamieszkujących te tereny w celu odebrania go i utworzenia spółdzielni hodowlanej. Gdyby akcja została przeprowadzona, tysiące Polaków znalazłoby się bez środków do życia i dachu nad głową. Jednak przewrót grudniowy te zamierzenia powstrzymał.

W 1990 r. w Bukareszcie powołano organizację polonijną pod nazwą Stowarzyszenie „Dom Polski” w Rumunii, która w 1991 r. połączyła się z organizacjami w terenie, tworząc Związek Polaków w Rumunii „Dom Polski”. Obecnie Rumunię zamieszkuje ok. 5 tys. osób pochodzenia polskiego. Najwięcej w okręgu Suczawa, na Bukowinie Rumuńskiej – ok. 2,8 tys. osób. Poza tym w Bukareszcie – ok. 360 osób. Pozostali w okręgach: Hunedoara, Timiș, Sybin (centralna Transylwania), Arad, Brașov (wschodnia Transylwania), Konstanca, Jassy i innych. Najmłodsza Polonia rumuńska to osoby osiadłe w Bukareszcie i Ploeszti, które studiowały na uczelniach rumuńskich lub założyły tam rodziny (specjaliści, artyści, sportowcy, handlowcy).

Polonię rumuńską na Bukowinie można obecnie podzielić na trzy grupy:

- a) wsie czysto polskie – społeczności najdłużej trwające przy polskości, gdzie polska tradycja jest stale żywa,
- b) wsie mieszane, gdzie ludność polska jest w mniejszości,
- c) miasteczka, w których ludność polska stanowi mniejszość, rozproszona wśród rumuńskiego otoczenia, coraz silniej związana z życiem rumuńskim.

Dwie ostatnie grupy i w dużej części obywatele rumuńscy polskiego pochodzenia na terenie całej Rumunii byli przeważnie wynarodowieni albo bardzo silnie związani z rzeczywistością rumuńską. Ich trwanie przy polskości opiera się na symbolach, obrzędowości związanej z życiem religijnym, obyczajami wiejskimi itp.

Związek Polaków w Rumunii wydaje miesięcznik „Polonus” oraz kwartalnik dla dzieci i młodzieży „Mały Polonus”. Ponadto prowadzone są szkoły podstawowe z nauką języka polskiego w kilku miejscowościach na terenie Bukowiny. Stowarzyszenia Polaków prowadzą zespoły artystyczne o charakterze folklorystycznym, podtrzymujące kulturę. Co roku, we wrześniu, Związek Polaków organizuje w Suczawie *Dni Polskie*, w ramach których odbywają się m.in. sympozja na tematy historyczne i kulturowe związane z relacjami polsko-rumuńskimi. W Suczawie, również co roku, odbywają się: Konkurs Literacki im. Adama Mickiewicza „Kresy” oraz Konkurs Poezji Marii Konopnickiej – w różnych grupach wiekowych.

Z Rumunią związanych było wielu znanych Polaków, m.in. Kazimiera Hłakowiczówna, pracownik polskiego MSZ, w latach 1926-1935 osobista sekretarka Józefa Piłsudskiego. W 1939 r. wraz z korpusem dyplomatycznym była ewakuowana do Rumunii. Wojnę spędziła w Klużu – stolicy Transylwanii – udzielając lekcji języków oraz tłumacząc literaturę rumuńską na język polski. Innym znanym Polono-Rumunem był generał i minister obrony narodowej Rumunii w latach 1928-1930, Henri Cihoski, uczestnik I wojny światowej, ekspert na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r., po 1945 r. uwięziony, zmarł w 1950 r. nie odzyskawszy wolności.

Fragment wystawy *Kształtowanie tożsamości narodowej i etnicznej Polaków na Bukowinie Rumuńskiej poprzez prasę.*

Fot. B. Czechowicz.

Z Rumunią związani byli także: Maria Lesiecka, działaczka Związku Polaków w Rumunii, kurier Armii Krajowej, Leonard Mociulschi (Moczulski), generał korpusu wojska rumuńskiego, uczestnik operacji krymskiej w czasie II wojny światowej, kompozytorzy: Cyprian Porumbescu oraz Theodor Rogalski.

Na Bukowinie, w miejscowości Vicșani (pol. Wikszany), koło miasta Siret, jest pochowany Jakub Szela, przywódca rebelii na Podkarpaciu. Gospodarz ze wsi Smarzowa pod Jasłem, w 1846 r. był przywódcą powstania chłopów przeciwko „panom”. Po upadku powstania, w 1848 r., władze austriackie przesiedliły go wraz z całą rodziną na Bukowinę, do miejscowości Sołka.

Wyjątkową postacią na tle kontaktów polsko-rumuńskich był ksiądz doktor Jerzy Pawlik (1919-2009), dzięki któremu Polonia z terenów Bukowiny Rumuńskiej utrzymywała stałe kontakty z Polską przed upadkiem „żelaznej kurtyny” i mogła nadal kultywować tradycje polskie oraz język. Jego osoba była i jest nadal powszechnie znana i szanowana w środowiskach polonijnych okręgu Suczawa.

ŹRÓDŁA:

- Kaczmarek U., *Aktywność kulturalno-oświatowa Polonii w Bułgarii, Czechosłowacji, Niemieckiej Republice Demokratycznej, Rumunii i na Węgrzech w latach 1945-1989*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 1991.
- *Konsulat Rumunii w Katowicach: Polacy w Rumunii*: <http://www.consul-romania.pl/polish/polonia.html> [dostęp: 01.04.2010 r.].
- *Wielka encyklopedia PWN: [t.] 24*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- *Wielka encyklopedia PWN: [t.] 26*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.

STRONY INTERNETOWE STOWARZYSZEŃ WYMIENIONYCH W TEKŚCIE:

- Związek Polaków w Rumunii „Dom Polski” w Suczawie: <http://www.dompolski.ro/>.
- Stowarzyszenie Polaków „Dom Polski” w Kaczyce: <http://www.cacica.eu/>.

*Mgr Barbara Czechowicz – nauczyciel bibliotekarz,
Czytelnia PBW w Katowicach.*

Katarzyna Lis

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

Beata Piątkowska

Zespół Szkół Zawodowych nr 3 im. Adama Kocura w Katowicach

**UŚMIECH Z KSIĄŻKI.
AKCJA ZBIÓRKI KSIĄŻEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY Z HOSPICJUM „CORDIS”**

W dniach od 23 kwietnia 2010 r. (Światowy Dzień Książki) do 1 czerwca 2010 r. (Dzień Dziecka) Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach wraz z Biblioteką Zespołu Szkół Zawodowych nr 3 im. A. Kocura w Katowicach przeprowadziła zbiórkę książek dla dzieci i młodzieży z Hospicjum „Cordis” – Śląskiego Dziecięcego Hospicjum Aniołów Stróżów, pod hasłem „Uśmiech z książki”.

B. Piątkowska i K. Lis z zebranymi książkami.

Fot. A. Zielińska.

Akcję zainicjowali i przeprowadzili nauczyciele bibliotekarze Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach – Katarzyna Lis i Joanna Zganiacz, we współpracy

z nauczycielem bibliotekarzem Zespołu Szkół Zawodowych nr 3 im. A. Kocura w Katowicach – Beatą Piątkowską. Adresowano ją do nauczycieli, uczniów, pedagogów, rodziców, jak również wszystkich ludzi dobrej woli, którzy posiadali w domu książki, z których ich dzieci już wyrosły, a którymi zechcieli się podzielić z innymi.

W ramach popularyzacji przedsięwzięcia, na stronie internetowej biblioteki macierzystej (www.pbw.katowice.pl) umieszczono informację o zaplanowanej zbiórce i plakat promujący akcję. Wysłano także prośbę o publikację informacji na temat prowadzonej akcji do redakcji „Metra” (wzmianka ukazała się 28 kwietnia b.r.).

Celem zbiórki było między innymi uwrażliwienie ludzi na potrzeby innych, zachęcanie do partnerstwa w działaniu, kształtowanie szacunku do książki oraz zwrócenie uwagi na jej walory edukacyjne i estetyczne.

Na efekty nie trzeba było długo czekać. Zebrano około 130 książek, głównie literaturę dla dzieci i młodzieży, jak również około 40 sztuk materiałów audiowizualnych (płyty CD i DVD, kaset VHS). Przekazanie materiałów dla podopiecznych Hospicjum „Cordis” nastąpiło 7 czerwca 2010 r.

***Mgr Katarzyna Lis** – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Wydziału Gromadzenia Zbiorów PBW w Katowicach.*

***Mgr Beata Piątkowska** – nauczyciel bibliotekarz,
ZSZ nr 3 w Katowicach.*

Anna Wierzbicka

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka

im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Będzinie

PODRÓŻE Z LITERATURĄ DLA NAJMŁODSZYCH

Od kilku lat w będzińskiej filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach odbywają się *Literackie podróże dookoła świata*, w których uczestniczą wychowankowie będzińskiego Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny. Spotkania te są czarodziejską wyprawą do krainy baśni i legend. Zajęcia mają charakter edukacyjno-literacki i prezentują – w formie zabawy – kulturę, historię, obyczaje i literaturę z różnych stron świata. Poprzez projekcje multimedialne dotyczące poszczególnych krajów, dzieci poznają ich tradycje, symbole narodowe, ciekawe miejsca i zabytki. Dodatkową atrakcją są degustacje tradycyjnych potraw.

Pierwsze spotkanie dotyczyło Francji. Dzieci obejrzały prezentację multimedialną dotyczącą tego kraju, jego zabytków, ciekawych miejsc, ważnych postaci, przysmaków kuchni, a następnie wysłuchały bajki o kocie w butach. Na stole nie zabrakło francuskich bagietek, rozmaitych rodzajów sera i rogalików. Uczestnicy zajęć poznawali francuskie zwroty i powiedzenia.

Kolejne podróże z literaturą dotyczyły m.in. Chin, Turcji i Włoch. Niezwykle ciekawą formą były również prezentacje poświęcone obyczajom związanym z obchodami Bożego Narodzenia i Wielkanocy na całym świecie. Natomiast z okazji Tygodnia Bibliotek 2010 przygotowaliśmy projekcję *Z książką przez wieki*, która była swoistą podróżą przez kontynenty i epoki w celu poznania historii książek i bibliotek od czasów najdawniejszych do współczesności.

W dniu 6 października b.r. gościliśmy w czytelnicy już po raz dziewiąty małych podopiecznych będzińskiego Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny. Zaprosiliśmy dzieci do literackiej podróży po Szwecji. Zaproponowaliśmy rozmaite szwedzkie zabawy i odczytaliśmy fragmenty *Pippi Långstrumpf*, autorstwa Astrid Lindgren. Przygotowaliśmy również tradycyjny szwedzki stół, gdzie przy utworach zespołu muzycznego Abba mogły dokonać degustacji szwedzkich przysmaków.

Cykl zajęć od początku spotkał się z akceptacją i uznaniem wychowawców i dzieci, które zawsze z ochotą przychodzą do biblioteki, gdzie chętnie i aktywnie biorą udział w zajęciach. Cykl literackich podróży wpisał się już na stałe w działalność pedagogiczną placówki.

Mgr Anna Wierzbicka – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Będzinie.

Zajęcia poświęcone Szwecji w będzińskiej filii PBW w Katowicach.

Fot. B. Wójcik.

LUDZIE KSIĄŻKI I PRASY

**CHCEMY ZARAŻAĆ NASZYM OPTYMIZMEM!
Z PANIĄ ALDONĄ ZAWAŁKIEWICZ – REDAKTOR NACZELNĄ SERWISU ELEKTRONICZNA
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA SBP ROZMAWIA ANNA MARCOL***

Mgr Aldona Zawalkiewicz – absolwentka Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej oraz Podyplomowego Studium „Technologia informacyjna w kształceniu niestacjonarnym” na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Certyfikowany lider programu Intel, nauczyciel dyplomowany. Kierownik Wydziału Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu. We wszelkich działaniach stawia na współpracę. Stara się wykorzystywać indywidualne predyspozycje pracowników i wyznaje zasadę, że „z niewolnika nie ma robotnika”. Niespokojny duch, organizator.

Zainteresowania:

Zawodowe: zarządzanie informacją, bibliograficzne bazy danych i wszelkie nowinki techniczne (stosowane rozsądnie).

Prywatne: wartościowa literatura, dobra muzyka (pod warunkiem, że jest to jazz) i polskie kino, na które ma zdecydowanie zbyt mało czasu.

Odpręża ją: jazda samochodem (szybka).

Lubi: ludzi z pasją.

Ulubiony cytat: *Dopóki biegiesz, jesteś zwycięzcą.*

Anna Marcol: Skąd wziął się pomysł stworzenia serwisu informacyjnego Biblioteka Pedagogiczna? Kim są jego główni inicjatorzy?

Aldona Zawalkiewicz: W czerwcu 2002 r. brałam udział w opracowaniu programu jednego z modułów odbywającej się w Toruniu XVIII konferencji *Informatyka w Szkole*, modułu poświęconego skomputeryzowanym bibliotekom. Moim zadaniem było między innymi wskazać bibliotekarzy z bibliotek szkolnych i pedagogicznych, którzy zaprezentowaliby, w jaki sposób w swoich bibliotekach wykorzystują technologie informacyjną w dydaktyce.

Poszukiwania były owocne. Udało mi się przekonać do wystąpienia kilka moich znajomych, niezwykle aktywnych bibliotekarek.

* Wywiad przeprowadzono 29.09.2010 r., drogą elektroniczną.

Właśnie wtedy, w trakcie spotkań organizacyjnych odbywających się w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika poznałam (jak się później okazało) kobietę-instytucję, dla której nie ma sprawy nie do załatwienia, Bożenę Boryczkę.

Wszystko zaczęło się od kularowych rozmów Bożeny z moimi koleżankami z Biblioteki Pedagogicznej i ze mną. Zafascynowane tematem konferencji i dyskutujące o niezwykle interesujących wystąpieniach, zaczęłyśmy nieco narzekać, że wszystkie typy bibliotek (naukowe, publiczne, szkolne) mają już swoje miejsca w sieci, a my... nic. Reakcja Bożeny była natychmiastowa. Nie macie swojego miejsca w Internecie? To je sobie same stwórzcie, a ja wam w tym pomogę.

Moje dwie koleżanki i ja podjęłyśmy wyzwanie. Bożena miała już doświadczenie, pracowała bowiem jako konsultant w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie i prowadziła Serwis Informacyjny dla Nauczycieli Bibliotekarzy. Tymczasowy zespół redakcyjny nowego serwisu stanowiły: Wiesława Budrowska i Bożena Czyż-Bortowska z Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu, Bożena Boryczka z OEIiZK w Warszawie oraz ja.

Zaczął się skromnie, od zebrania adresów stron internetowych bibliotek pedagogicznych i opublikowania ich wykazu w grudniu 2002 r.; wtedy to serwis pojawił się w Internecie, w strukturze witryny Serwisu Informacyjnego dla Nauczycieli Bibliotekarzy OEIiZK jako jej integralna część. Już w styczniu 2003 r. otrzymał swój własny adres <http://pedagogiczna.oeiizk.waw.pl>.

W lutym 2003 r. w Warszawie odbyło się zebranie założycielskie ogólnopolskiego Serwisu Informacyjnego Biblioteka Pedagogiczna. W zebraniu wzięło udział 19 nauczycieli bibliotekarzy reprezentujących 13 bibliotek pedagogicznych z: Białegostoku, Chełma, Gdańska, Gorzowa Wielkopolskiego, Krakowa, Nowego Sącza, Opola, Radomia, Siedlec, Torunia, Warszawy, Wrocławia oraz Zielonej Góry. Opracowaliśmy misję i cele działania, podzieliliśmy obowiązki i pełni zapału (do pracy zgłosiło się dwóch mężczyzn) zaczęliśmy.

A.M.: W 2008 r. podpisali Państwo umowę z Zarządem Głównym SBP, na mocy której serwis włączono w struktury Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Co wpłynęło na Państwa decyzję?

A.Z.: Do roku 2007 skupieni byliśmy na pozyskiwaniu nowych współpracowników i aktywizacji środowiska bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych. Gromadziliśmy materiały do poszczególnych działów serwisu, a ich przyrost wpłynął na pierwszą zmianę struktury serwisu, która dokonała się w roku 2005. Dodaliśmy nowe działy i zmieniliśmy adres internetowy na <http://www.bib.edu.pl>. Równie ważne jak pozyskiwanie materiałów były wówczas działania mające na celu zacieśnienie współpracy bibliotek pedagogicznych (organizacja konferencji, seminariów i konkursów).

Jednak z czasem zaczęło nam coraz bardziej doskwierać to, że nie mamy osobowości prawnej. Stanowiło to spore utrudnienie w rozliczeniach ze sponsorami. Chcieliśmy pozyskiwać środki zarówno na techniczny rozwój witryny, jak i na nasze doskonalenie. W lutym 2008 r. wystosowaliśmy do ZG SBP list intencyjny z propozycją włączenia serwisu w strukturę SBP, a 1 maja podpisane zostało porozumienie pomiędzy ZG SBP a Biblioteką Pedagogiczną w Toruniu, na mocy którego serwis został włączony do Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych i zmienił nazwę na Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP. Decyzja o włączeniu serwisu w strukturę SBP okazała się niezwykle trafna. Pozyskaliśmy środki na rozwój serwisu, przenieśliśmy treści na platformę CMS, wprowadziliśmy nowe funkcjonalności i przeszkoliliśmy zespół. I tak staliśmy się drugim, po EBIB-ie, portalem internetowym SBP.

A.M.: Jakie są główne cele Elektronicznej Biblioteki Pedagogicznej SBP? Jaka jest jej formuła?

A.Z.: Główne cele działania serwisu, które zostały określone już w trakcie zebrania założycielskiego, to przede wszystkim integracja środowiska nauczycieli bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych, wymiana doświadczeń zawodowych, gromadzenie wartościowych zasobów internetowych oraz promowanie wykorzystania nowych technologii informacyjnych w pracy bibliotek pedagogicznych i szkolnych.

Formuła serwisu jest otwarta, prace redakcyjne wykonywane są społecznie, a materiały zamieszczane bezpłatnie.

A.M.: Które działy serwisu w szczególności adresują Państwo do bibliotekarzy szkolnych?

A.Z.: Na bieżąco analizujemy statystyki wykorzystania naszej strony. Umożliwia nam to Google Analytics, profesjonalne narzędzie do śledzenia ruchu w witrynie. Dzięki temu wiemy, czego użytkownicy poszukują na naszej stronie, które działy odwiedzają najczęściej, ile czasu spędzają na poszczególnych podstronach.

Bibliotekarze szkolni najczęściej odwiedzają dział *Działalność edukacyjna*, zawierający scenariusze i konspekty zajęć na wszystkich poziomach nauczania oraz materiały wspierające inne formy działalności edukacyjnej (scenariusze wystaw, spotkań autorskich i konkursów).

Bardzo często korzystają też z zestawień bibliograficznych oraz bazy danych: bibliotek i katalogów on-line.

A.M.: Od początku istnienia serwisu włączali się Państwo w różne inicjatywy. Czy może Pani przypomnieć najważniejsze z nich?

A.Z.: Zaczęliśmy dość szybko, bo już w roku 2004, inicjując i obejmując patronatem medialnym pierwszą ogólnopolską konferencję *Nowy wizerunek biblioteki pedagogicznej: komputeryzacja – komunikacja – współpraca*, która odbyła się w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie. Kolejny przykład współpracy, to włączenie się w roku 2005 bibliotek skupionych wokół serwisu w przedsięwzięcie pod nazwą *Linki edukacyjne* (obecnie *EduWikiLinki*), prowadzone przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu. W roku 2007 zrodziła się inicjatywa ogłoszenia ogólnopolskiego konkursu dla bibliotek pedagogicznych i szkolnych *Projekty edukacyjne w bibliotekach pedagogicznych i bibliotekach szkolnych*. Wynikiem konkursu było wyłonienie, zaprezentowanie i nagrodzenie (w tym wyjazdami zagranicznymi) najbardziej interesujących, planowanych i zrealizowanych metodą projektu w ICIM działań edukacyjnych. We wrześniu 2009 r. przygotowaliśmy 106. numer EBIB-u w całości poświęcony bibliotekom pedagogicznym. W latach 2009/2010 sfinansowaliśmy cykl seminariów dla nauczycieli, poświęconych Otwartym Zasobom Edukacyjnym.

Obecnie finansujemy realizację 10 konferencji regionalnych pod nazwą *Czy biblioteka może być cool? Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnej w bibliotece szkolnej i pedagogicznej, czyli pozytywne „bujanie w chmurach”*.

A.M.: Jakie są Państwa plany na następne lata?

A.Z.: Przede wszystkim chcielibyśmy kontynuować działania mające na celu integrację naszego środowiska oraz podnosić poziom edukacji nauczycieli bibliotekarzy. W naszej Misji piszemy, że samo wprowadzenie do bibliotek technologii informacyjnych nie zmieni

ich wizerunku, za tym powinny następować zmiany w postawach samych bibliotekarzy wobec swojej pracy. Zespół redagujący serwis to grupa wolontariuszy otwartych na zmiany, rozwijających się i chętnie włączających się w kolejne przedsięwzięcia. Mam nadzieję, że w swoich placówkach są osobami inspirującymi innych do podejmowania nowych wyzwań.

Chcemy „zarażać” naszym optymizmem, pokazywać środowisku, że jeśli się czegoś bardzo chce, to należy podjąć wyzwanie i dążyć do celu. Nam się udaje. Cenne w działaniach serwisu jest to, że nikt nam niczego nie każe, sami decydujemy kiedy, w jakim kierunku i w jaki sposób chcemy się rozwijać. Ostatnio na stronie wykorzystujemy narzędzia Web 2.0 (oprócz wcześniej istniejących forów dyskusyjnych wprowadziliśmy możliwość zamieszczania komentarzy pod aktualnościami, „dzielenia się informacją” za pomocą poczty elektronicznej i portali społecznościowych oraz kanał RSS do dystrybucji aktualności). Wierzymy, że te działania zachęcą bibliotekarzy do zastosowania wymienionych rozwiązań na stronach swoich bibliotek. Od sierpnia mamy swój profil na Facebooku. To nie tylko kolejny kanał dystrybucji informacji, to także miejsce, gdzie gromadzi się grono przyjaznych nam osób. Marzy nam się postawienie profesjonalnej platformy e-learningowej. Marzy nam się obalenie stereotypu bibliotekarki z biblioteki pedagogicznej; może już niebawem pokażemy się zatem Państwu z zupełnie innej strony? Jednak o tym na razie sza. ☺

A.M.: Dziękuję za rozmowę.

PLACÓWKI OŚWIATOWE W REGIONIE

Bożena Zwierzyńska*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka**im. J. Lompy w Katowicach – Filia w Bytomiu***WITRYNA INTERNETOWA, INFORMATOR I UŚMIECH, CZYLI WYBRANE FORMY PROMOCJI
W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ IM. J. LOMPY
W KATOWICACH – FILII W BYTOMIU**

Promocja – ten znak naszych czasów – jest wszechobecna. Biblioteki również prowadzą intensywną działalność promocyjną: współczesny użytkownik informacji oczekuje takiej oferty, a bibliotekarz chętnie ją tworzy, widząc tu znakomity instrument budowania wizerunku placówki, zadowolenia stałych i pozyskiwania nowych klientów. Jak zauważa Jacek Wojciechowski, „obecnie kto nie podejmuje promocji, ten jakby w ogóle nie istniał”[1].

PBW w Katowicach – Filia w Bytomiu, w pejzażu edukacyjnym miasta obecna od lat blisko sześćdziesięciu, w roku 1997 została na mapie miasta przesunięta z centrum na obrzeża. Wyłoniło to potrzebę wprowadzenia aktywniejszych form promocji, wypracowania nowych dróg informacyjnego przekazu. Rozwinięta w nowym lokalu działalność instrukcyjno-metodyczna (warsztaty, konkursy, programy, prowadzone we współpracy z doradcami metodycznymi) stopniowo dawała efekty, jednak prawdziwy przełom przyniosła komputeryzacja biblioteki, a zwłaszcza, uruchomiona dzięki niej, strona internetowa (www.bytom.pbw.katowice.pl). Powstała ona w roku 2005 i od razu zyskała uznanie użytkowników, zarówno dzięki pięknej, stylowej szacie graficznej (autorstwa Krzysztofa Schramma), jak i bogactwu zawartości (dzieło Anity Góral i Bożeny Zwierzyńskiej). Uruchomiona w grudniu 2008 r., nowa wersja witryny (autorzy: Joanna i Adam Ambroży, Anita Góral, Bożena Zwierzyńska), w kwietniu 2009 r. została laureatem w ogólnopolskim konkursie na najlepszy serwis internetowy bibliotek szkolnych i pedagogicznych „Pokaż swoją dobrą stronę” miesięcznika „Biblioteka w Szkole”. Wśród wielu pozytywnych opinii jury znalazło się stwierdzenie, że „rzadko biblioteki filialne decydują się na prowadzenie własnej strony www o tak obszernej zawartości”[2]. Warto więc może zaprezentować szerzej atrakcyjne fragmenty oferty niewielkiej biblioteki filialnej, zwłaszcza w obliczu faktu, iż uwaga badaczy różnych aspektów naszego bibliotecznego fachu – w tym zawartości stron internetowych – skupia się zwykle na bibliotekach dużych, a w przypadku sieci bibliotecznej – na placówkach macierzystych[3]. A małe też bywa piękne...

Witryna internetowa filii bytomskiej już od samego początku oferowała potencjalnym użytkownikom cały wachlarz różnorodnych informacji. Ilość rozbudowanych zakładek – na tle innych ówczesnych, porównywalnych witryn – wydawała się imponująca: *Informacje / Lokalizacja / Warunki zapisu / Historia / Zbiory / Warsztat informacyjny / Komputeryzacja / Słownik Haseł Przedmiotowych / Czasopisma / Bibliografia / Zestawienia bibliograficzne / Publikacje nauczycieli bytomskich / Biblioteka pedagogiczna poleca / Galeria / Linki / Kontakt*. Użytkownik otrzymywał więc dostęp zarówno do wszelkich niezbędnych, podstawowych informacji na temat funkcjonowania placówki, jak i interesujących zasobów merytorycznych oraz materiałów promocyjnych. Zakładki były głęboko rozbudowywane: np. w *Informacjach* świetnie funkcjonował poddział *Aktualności*, gdzie m.in. relacjonowano

bieżące wydarzenia z życia biblioteki, a na zakładkę *Biblioteka pedagogiczna poleca* składały się trzy obszerne działy: wykazy nabytków, recenzje nowości oraz propozycje „lektur na wakacje”. *Zestawienia bibliograficzne* proponowały nie tylko bogaty zestaw gotowych do pobrania, opracowanych przez pracowników wykazów, ale również informacje o dostępnych w filii interesujących zestawieniach, zamieszczonych w prenumerowanych przez bibliotekę czasopismach; dla wygody poszukujących wprowadzono dodatkowo podział na zestawienia tematyczne i osobowe. Już tylko dla porządku dodać należy, że tematyka dostępnych na stronie zestawień odpowiadała – i oczywiście nadal tak się dzieje – diagnozowanym na bieżąco potrzebom środowiska. Natomiast *Publikacje nauczycieli bytomskich* (opisy i adnotacje nt. zgromadzonych w naszej filii opracowań autorskich) to ukłon w stronę pedagogów, a zarazem swoista „przynęta”. Warto jeszcze zwrócić uwagę na ówczesną, nietypową zakładkę, prezentującą opracowywany w filii obszerny słownik języka haseł przedmiotowych kartoteki zagadnieniowej. Był to okres wdrażania w całej PBW nowego języka informacyjno-wyszukiwawczego (JHP BN) i taka forma udostępnienia koleżankom i kolegom naszych doświadczeń spotkała się z dużym zainteresowaniem. Jednocześnie budowało to bibliotecę wizerunek placówki aktywnej, profesjonalnej i koleżeńkiej.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach Filia w Bytomiu

stat4u

MENU

- KATALOG ONLINE
- Informacje
- Warunki zapisu
- Lokalizacja
- O bibliotece
- Historia
- Komputeryzacja
- Usługi
- Warsztat informacyjny
- Zbiory
- Czasopisma
- Publikacje bibliotekarzy
- BOOKCROSSING
- Informator
- Nasze recenzje
- Nowości
- Bibliografie
- Zestawienia bibliograficzne
- Lektury na wakacje
- Publikacje nauczycieli
- Dezyderaty
- Galeria
- LINKI
- Kontakt

Start - Informator

Bytomska Biblioteka Pedagogiczna. Informator

W kwietniu 2008 r. Filia PBW w Bytomiu rozpoczęła publikację Informatora o swoich zbiorach i usługach - "Bytomska Biblioteka Pedagogiczna", skierowanego głównie do lokalnego środowiska oświatowego. Na niniejszej stronie udostępniamy elektroniczną wersję Informatora, zachęcając jednocześnie do lektury.

Zespół redakcyjny:
Bożena Zwierzyńska (red. naczk.), Anita Góralska,
Joanna Ambrozys, Wioletta Bożek

Bytomska Biblioteka Pedagogiczna - informator [online] / red. naczk. Bożena Zwierzyńska ; Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach, Filia w Bytomiu. - Czasopismo elektroniczne. - Nr 1 (kwiecień 2008) - . - Bytom : PBW, Filia, 2008. - . - Tryb dostępu: http://www.bytom.pbw.katowice.pl/index.php?option=com_content&task=category§ionid=9&id=21&Itemid=122. - Nieręg. - ISSN 2081-5395

Informator, Zeszyt 12 / 2010
Informator, Zeszyt 11 / 2010
Informator, Zeszyt 10 / 2010
Informator, Zeszyt 9 / 2009
Informator, Zeszyt 8 / 2009
Informator, Zeszyt 7 / 2009
Informator, Zeszyt 6 / 2009
Informator, Zeszyt 5 / 2008
Informator, Zeszyt 4 / 2008
Informator, Zeszyt 3 / 2008

« start » poprzedni 1 2 nast. » koniec »»

Pozycje :: 1 - 10 z 12

AKTUALNOŚCI

Szanowni Czytelnicy! W dniu 14 października br. (czwartek; Dzień Edukacji Narodowej) biblioteka nie będzie udostępniać zbiorów. Za utrudnienia przepraszamy!

"Możliwość współpracy Biblioteki Pedagogicznej z bibliotekami szkolnymi". Spotkania dla bibliotekarzy szkół bytomskich. Serdecznie zapraszamy!

Konferencja dla nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych

Informator "Bytomska Biblioteka Pedagogiczna" Zeszyt 12/2010

Od 9 czerwca **LIWALNIAMY KSIĄŻKI!** Akcja Bookcrossing 2010 Serdecznie zapraszamy!

8-15 maja Tydzień Bibliotek 2010

Akcja Demokracja w Bytomiu IV edycja

Rok 2010 Rokiem Fryderyka Chopina

NEWSLETTER

Jeśli są Państwo zainteresowani otrzymywaniem wersji elektronicznej Informatora "Bytomska Biblioteka Pedagogiczna", prosimy o wpisanie adresu e-mail w polu poniżej.

E-mail
Subskrybuj

SZUKAJ

szukaj... Szukaj

NAJNOWSZE

- Wykaz nabytków 2010 / 4
- Spotkania dla bibliotekarzy szkolnych
- BYTOM. Wykaz nabytków 2010
- Konferencja
- Poradniki psychologiczne
- Lektury na wakacje 2010

© 2008 Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach Filia w Bytomiu
Created by: Joanna i Adam Ambrozys, Anita Góralska, Bożena Zwierzyńska
powered by: Free Software released under the GPL/CC BY License.

W roku 2008 strona www biblioteki stała się wreszcie jej prawdziwą wirtualną siedzibą[4]: uruchomiony został katalog online (na razie tylko w godzinach pracy placówki), najważniejsza usługa z punktu widzenia użytkownika. Niedługo potem powstała nowoczesna wersja strony, o wzbogaconej i atrakcyjnie wyeksponowanej ofercie (ponad 20 zakładek w samym tylko głównym menu, przejrzyste rozpisane *Aktualności*, wygodnie wyróżnione *Najnowsze*), a także nowych możliwościach, jak np. przeszukiwanie zasobu, filtrowanie danych, składanie dezyderatów, elektroniczny newsletter. Z nowości warto wymienić zakładki *Bookcrossing* i *Publikacje bibliotekarzy*. Pierwsza z nich promuje prowadzoną w bibliotece od 2005 roku popularną akcję, która zdobywa nam nowych użytkowników w środowisku lokalnym, druga pozwala na zaprezentowanie kadry placówki jako kreatywnych bibliotekarzy, co również rzutuje na image filii. Na stronie dostępna jest także wirtualna wizytówka biblioteki, czyli prezentacja multimedialna; aktualnie przygotowywane są kolejne, atrakcyjne – jak mamy nadzieję – nowości, m.in. uruchomienie forum nauczyciel bibliotekarzy miasta Bytomia. Ponad 114000 wejść na stronę (przy liczniku, uruchomionym trzy lata później, niż sama witryna) potwierdza nam sens tak intensywnej pracy. Widomym znakiem korzystania z witryny jest też bardzo już częste składanie nam przez czytelników przygotowanych w domu, wydrukowanych ze strony zamówień. Odbieramy również sygnały od internautów z całego kraju, zainteresowanych zwłaszcza zestawieniami bibliograficznymi: witryna pozwoliła nam przekroczyć zasięg lokalny.

Strona internetowa na bieżąco „współpracuje” z drugim, szczególnie dla nas istotnym narzędziem promocji, jakim jest biuletyn „**Bytomska Biblioteka Pedagogiczna. Informator**”. Na stronie – to kolejna nowa zakładka – publikowana jest wersja elektroniczna Informatora[5], wyeksponowana jest również możliwość jego subskrypcji. Od kwietnia 2008 r., kiedy to wydaliśmy pierwszy numer biuletynu, ukazało się w sumie 13 zeszytów. Pierwsze numery ukazywały się co miesiąc, jednak założenie, że uda się utrzymać tak duże tempo wydawnicze, było nazbyt optymistyczne. Dostosowanie częstotliwości ukazywania się Informatora do naszych realnych możliwości wyznaczyło ostatecznie rytm kwartalnika. Zgodnie ze starannie przemyślaną koncepcją, rok szkolny rozpoczynamy *Ofertą dla nauczycieli i uczniów*, kończymy zeszytem *Lektury na wakacje i nie tylko*; pozostałe zeszyty mają swój temat wiodący (np. dysleksja, nadpobudliwość psychoruchowa, Wojciech Korfanty, Bytom, biblioterapia). Każdy numer otwiera „zaproszenie do biblioteki”, a wśród stałych elementów zawartości znajdują się zestawienia bibliograficzne, wykazy najnowszych nabytków, recenzje oraz szereg informacji użytkowych (oferta, lokalizacja, aktualności biblioteczne). Informator jest rozprowadzany wśród bibliotekarzy szkolnych i doradców metodycznych Bytomia i od początku wydawania cieszy się wielkim zainteresowaniem nauczycieli. Corocznie otrzymujemy podziękowania doradców za przesyłanie biuletynu, wraz z informacją o wykorzystywaniu go w pracy z nauczycielami.

Zainteresowanie Informatorem zachęciło nas do rozszerzenia jego formuły i otwarcia łamów biuletynu dla gości. Za pośrednictwem Informatora nasi czytelnicy otrzymali więc – ze strony Koła Naukowego Matematyków UŚ – zaproszenie na Święto Liczby Π , znakomitą imprezę edukacyjną, organizowaną od kilku lat przez Uniwersytet Śląski. Mieli też okazję zapoznać się z felietonem doradcy metodycznego nauczycieli bibliotekarzy gminy Bytom, podejmującym temat jakże uparcie żywotnego stereotypu bibliotek i bibliotekarza, a także przeczytać o wartościowej inicjatywie obywatelskiej, prowadzonej od kilku lat w Bytomiu, noszącej symptomatyczną nazwę Akcja-Demokracja. Informacje o akcji zamieściliśmy także na naszej stronie internetowej. Warto wspomnieć, że PBW – Filia w Bytomiu tę społeczną akcję wsparła bezpośrednio, przeprowadzając stosowne wywiady i ankiety w swej siedzibie. Ten ostatni przykład jest więc udaną, praktyczną realizacją postulatu, jaki zgłaszał niegdyś Stefan Kubów, zachęcając biblioteki do aktywnego włączania się do

różnego typu kampanii, ważnych z punktu widzenia dobra publicznego[6]. Jest to także element strategicznej promocji: biblioteka promowała akcję, a link do filii pojawił się na forum popularnego bytomskiego portalu[7]. Podobnie z założoną w zamyśle redakcyjnym promocją matematyki: opublikowanie w Informatorze recenzji autorstwa przewodniczącego Koła Naukowego Matematyków UŚ zaowocowało upublicznieniem linku do filii bytomskiej na stronie internetowej koła[8]. W ten sposób biblioteka pozyskuje „nowe tereny” dla swojej promocji, tworzy sobie szanse zdobycia nowych użytkowników. Zgodnie z zasadami promocji, dbamy również o to, by nasza strona internetowa była dostępna z możliwie wielu platform[9]. Linki do nas zamieszczone są m.in. na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Bytomiu, jesteśmy w bazie „Informator o bibliotekach w Polsce” Biblioteki Narodowej, w bazie adresowej „Biblioteki pedagogiczne w Polsce” EBIB, Infobookerze.

Na koniec zauważmy, że obie odsłony witryny i Informator uwidaczniają także wysoko cenioną w naszej filii dbałość o estetykę i detale. Jeśli lokalizacja – to z mapką, jeśli wykaz czasopism – to z aktywnymi linkami do ich wersji elektronicznych, jeśli lektury na wakacje – to z krajobrazem... Prezentacje książek wspierają ilustracje okładek, warianty dojazdu zdobią zabawne cliparty. To świetny przykład, kiedy praca sprawia przyjemność, przynosząc wymierne, pozytywne efekty: nawet pozorne drobiazgi rzutują bowiem na wysokie oceny użytkowników, doceniających takie starania. Naturalnie, stronę internetową i Informator ozdabia też nasze logo – charakterystyczny, już rozpoznawalny znak naszej placówki, zamieszczany również na wizytówkach, ulotkach reklamowych, papierze firmowym itp. Nasza stała kolorystyka to już od lat delikatne, pastelowe zielenie, ale zachowaliśmy na nowej stronie pamiątkowy element dawnej brązowo-złotej grafiki Schramma.

A uśmiech? Ten miły towarzysz codziennej pracy to przecież również promocja. Jacek Wojciechowski, pisząc o promocji, zauważa: „też jest nią każda ZACHEŃTA do skorzystania z oferty. No i jeszcze: stworzenie dogodnych możliwości tego korzystania oraz – dobrej atmosfery”[10]. Wykorzystujemy więc wszystkie atuty niewielkiej biblioteki filialnej: oferujemy naszym użytkownikom przyjazną aranżację kameralnej przestrzeni, stałą i dyskretną pomoc, zindywidualizowane podejście, zapewniające całość bibliotecznej obsługi bez odsyłania do agend, czasem także chwilę rozmowy i okazanego osobistego zainteresowania. I przywołany w tytule uśmiech. I to się sprawdza: czytelnicy, często zmęczeni dehumanizacją dużych instytucji, doceniają atmosferę placówki, w której profesjonalizm nie oznacza dystansu. A kiedy zadowoleni – bywa, że wręcz zaprzyjaźnieni – czytelnicy polecają nas kolejnym potencjalnym użytkownikom, to jest to właśnie doskonała realizacja promocyjnych idei, a zarazem nasza największa satysfakcja.

PRZYPISY:

[1] J. Wojciechowski, *Idee i rzeczywistość. Bibliotekarstwo pragmatyczne*. Warszawa, Wydaw. SBP, 2002, s. 119.

[2] *Pokaż swoją dobrą stronę. Laureaci konkursu* [online]. [Dostęp 7 października 2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.bibliotekawszkole.pl/konkurs_www/archiwum_bp.php>

[3] Zob. H. Langer, A. Bajor, *Modele współpracy bibliotek szkolnych i pedagogicznych na rzecz edukacji ustawicznej nauczycieli bibliotekarzy*. „Chowanna”, tom jubileuszowy (2009), s. 111-126.

[4] Zob. M. Dudziak-Kowalska, *Internetowe strony WWW bibliotek jako element public relations*, „Biuletyn EBIB” [online], 2004 nr 5 [dostęp 7 października 2010]. Dostępny w Internecie: <<http://ebib.oss.wroc.pl/2004/56/kowalska.php>>, ISSN 1507-7187

[5] Zob. „Bytomska Biblioteka Pedagogiczna. Informator” [online], Bytom, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach Filia w Bytomiu, 2008- [dostęp 7 października 2010]. Dostępny w Internecie: <http://www.bytom.pbw.katowice.pl/index.php?option=com_content&task=category§ionid=9&id=21&Itemid=122>, ISSN 2081-5395

[6] S. Kubów, *Czy w bibliotece jest miejsce dla polityki? Zaproszenie do dyskusji*. „Poradnik Bibliotekarza” 2008, nr 7-8, s. 6.

[7] Zob. <<http://bytomski.pl/viewtopic.php?t=3594>>

[8] Zob. <http://knm.katowice.pl/wszystkie_komunikaty.php>

[9] S. Kubów, *Jak promować bibliotekę?* „Bibliotekarz” 2006, nr 9, s. 11.

[10] J. Wojciechowski, *Idee...*, s. 117.

BIBLIOGRAFIA:

- Dudziak-Kowalska M., *Internetowe strony WWW bibliotek jako element public relations*, „Biuletyn EBIB” [online], 2004 nr 5 [dostęp 7 października 2010]. Dostępny w Internecie: <<http://ebib.oss.wroc.pl/2004/56/kowalska.php>>, ISSN 1507-7187
- Kubów S., *Jak promować bibliotekę?* „Bibliotekarz” 2006, nr 9, s. 10-15.
- Kubów S., *Czy w bibliotece jest miejsce dla polityki? Zaproszenie do dyskusji*, „Poradnik Bibliotekarza” 2008, nr 7-8, s. 3-6.
- Langer H., Bajor A., *Modele współpracy bibliotek szkolnych i pedagogicznych na rzecz edukacji ustawicznej nauczycieli bibliotekarzy*, „Chowanna”, tom jubileuszowy (2009), s. 111-126.
- Wojciechowski J., *Idee i rzeczywistość. Bibliotekarstwo pragmatyczne*, Warszawa, Wydaw. SBP, 2002, ISBN 83-87629-85-5

***Mgr Bożena Zwierzyńska – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Bytomiu.***

Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI

Monika Kulik*Biblioteka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach***KAWIARNIE DLA „MOLI KSIĄŻKOWYCH”**

Obserwując otaczający nas świat, a zwłaszcza konsumpcyjną sferę życia, można dostrzec szybko zachodzące zmiany również na rynku związanym z książką. Wystarczy wyjść na ulicę większego miasta i odkryć przytulne kawiarnie, oferujące nie tylko aromatyczną kawę, ale i możliwość zatopienia się na parę chwil w lekturze. Zjawisko można śmiało uznać za pozytywne i niezwykle korzystne dla rynku książki, zwłaszcza w czasach, gdy słowo pisane schodzi na dalszy plan. Korzyści mogą mieć również sami klienci, pragnący rozwijać swoją kulturalną sferę życia. Nie ma – jak dotąd – publikacji, która kompleksowo podjęłaby ten temat. Warto jednak przyjrzeć się kilku przykładom i zastanowić nad korzyściami płynącymi z podejmowania takich inicjatyw.

Do grupy gastronomicznych miejsc z książką zaliczyć można: kawiarnie usytuowane w księgarniach (np. Empik), kawiarnie w antykwariatach, a także kawiarnio-czytelnie, w których przy kawie można przenieść się w literacki świat, bez przymusu kupna danej pozycji. Do tego umownego podziału nie zostały wliczone bary i restauracje, w których można zapoznać się z aktualną prasą. Są to bowiem miejsca bardziej gastronomiczne niż kulturalne. W dobie Internetu i spadku zainteresowania kulturą wysoką, ważne jest szukanie nowych rozwiązań, które byłyby ciekawe dla potencjalnych odbiorców.

Kawiarnie z książką, czy też książko-kawiarnie lub kawiarnie książkowe, mogą być atrakcyjną formą promocji książki i słowa pisanego. Zyski mogą osiągać właściciele lokalu, ale i pisarze, pracownicy rynku książki i sami klienci. Przy mnogości miejsc oferujących kawę, trzeba wykorzystywać różne sposoby, by przyciągnąć klientów, poprzez oferowanie im nietypowych usług. Nie wystarczy już tylko kilka stolików i czajnik. Co prawda miejsca gastronomiczne prześcigają się w pomysłach poszerzenia swojej oferty, jednak nie skupiają się one na sferze duchowej. Nie opublikowano informacji, gdzie i kiedy powstała pierwsza kawiarnia z książką (nie mówimy tu o kawiarniach literackich). Od pewnego czasu jednak można taki trend zauważyć, przede wszystkim w dużych miastach.

Jaką funkcję pełnią tego typu miejsca? Przede wszystkim pozwalają spędzić czas w przyjemnej atmosferze i kulturalnym towarzystwie. Ich właściciele oferują nie tylko smakowanie kawy, ale i obcowanie ze słowem pisanym, organizują spotkania z pisarzami, kluby dobrej książki, cykliczne imprezy kulturalne, wernisaże. Im większa i bardziej atrakcyjna oferta, tym dane miejsce jest bardziej oblegane, popularne, by w końcu zdobyć miano kultowego. Najważniejszą sprawą jest jednak stworzenie niepowtarzalnej, przyjaznej atmosfery. Świetnym przykładem będzie tutaj Czuły Barbarzyńca, jak sugerują właściciele – pierwsza w Warszawie kawiarnia z książkami, która stała się z czasem literacką instytucją. W weekendy organizowane są tam wieczory autorskie, cykle dla najmłodszych („Czułe Czytanki”, „Czułe Rysowanki”), tematyczne spotkania literackie, promocje książek, wystawy fotografii. W ofercie kawiarni znajdują się książki z różnych dziedzin, począwszy od esejów, poprzez poradniki, do książek dla dzieci, przewodników i pozycji anglojęzycznych. Wszystko to złożyło się na popularność tego miejsca i cieszy się sporym zainteresowaniem.

Na kawiarnianej mapie Warszawy odnaleźć można również Numery Litery, mieszczące się przy ul. Wilczej. To niezwykle urokliwe miejsce z kawą, herbatą, przekąskami w otoczeniu książek, zostało stworzone z myślą o tych wszystkich, którzy pragną po ciężkim dniu zaczerpnąć oddechu od zgiełku wielkiego miasta. Do dyspozycji klientów przygotowane zostały piękne wydawnictwa albumowe, bestsellery oraz książki dla dzieci. To właśnie dzieci wiodą prym w kawiarni, dzięki szerokiej ofercie weekendowych spotkań (booktalking, czytanie bajek, spotkania i slajdowiska tematyczne, świętowanie urodzin). Dla dorosłych z kolei kawiarnia proponuje imprezy kulinarne (kolacje w gronie najbliższych i znajomych), imprezy literacko-kulturalne (spotkania z pisarzami, recitale, wystawy). Aktualne informacje (wraz z cennikiem oraz katalogiem nowości książkowych i możliwością ich zakupu) zamieszczone są na stronie internetowej kawiarni.

Będąc na warszawskim Powiślu, warto skierować swoje kroki do Kafki. Kawiarnia oferuje przekąski, napoje, ale co najważniejsze – książki uratowane ze skupów makulatury. To wyróżnia kawiarnię spośród innych tego typu miejsc. Publikacje można kupować na wagę (10 zł za kilogram), wymienić lub czytać na miejscu. Miejsce – choć nowoczesne – jest przytulne i przestronne.

Kraków, jak wiadomo, zajmuje czołowe miejsce na kulturalnej mapie Polski. Nie mogło i tam zabraknąć książko-kawiarni. Odwiedzając Gród Kraka warto pójść do Café Szafé. O historii i specyfice tego miejsca pisze, wplątując wiele ciekawych anegdot, Łukasz Dębski, współwłaściciel kawiarni[1]. Cechą wyróżniającą kawiarnię jest jej wystrój. Klienci mogą bowiem siedzieć w kolorowych szafach. Oferta kulturalna jest również bardzo bogata, zwłaszcza ta skierowana do dzieci. Obejmuje spotkania literackie, imprezy czytelnicze pod patronatem Fundacji „Cała Polska Czyta Dzieciom”, panele dyskusyjne, warsztaty teatralne, wystawy, slajdowiska, małe festiwale filmowe. Z nazwisk gości należy wymienić Olę Tokarczuk, Jerzego Pilcha, Etgara Kereta. W progach kawiarni gościli też znani graficy i ilustratorzy. Lokal może poszczycić się również nagrodą IBBY 2007, przyznaną za promocję czytelnictwa.

Będąc miłośnikiem publikacji anglojęzycznych nie można przejść obojętnie obok Massolit Books & Cafe, lokalu mieszczącego się w Krakowie, na ul. Felicjanek. Jest to szczególne miejsce dla wszystkich zainteresowanych literaturą angielską. W ofercie kawiarni znalazły się książki naukowe, popularnonaukowe, beletrystyka. Organizowane są spotkania, warsztaty tłumaczeniowe oraz niedzielne spotkania dla dzieci. Regały sięgające sufitu i wygodne kanapy stanowią gratkę dla miłośników tego typu książek.

Podobny charakter ma łódzka kawiarnia Mała Litera[2], mieszcząca się obecnie przy ul. Nawrot. Oferuje ona, oprócz napojów i przekąsek, dostęp do wydawnictw importowanych anglo- i niemieckojęzycznych, publikacji poświęconych sztuce (teatr, sztuki wizualne), poezji, wysokich lotów prozy. Jak każda tego typu kawiarnia organizuje ciekawe spotkania z pisarzami, reżyserami, muzykami, wystawy, słuchanie audiobooków, seanse filmowe, spotkania z bajką.

Różnorodność ofert oraz fakt, że powstaje coraz więcej kawiarnio-księgarni świadczy o wciąż dużym zainteresowaniu słowem pisanym, a także o potrzebie wypełnienia tej luki na rynku. W społeczeństwie żyjącym w dobie szybko rozwijających się mediów mobilnych, gdy książka i prasa schodzą na dalszy plan, miejsca łączące oba elementy (swoiste „2 w 1”) są niezwykle istotne. Każda kawiarnia-księgarnia, kawiarnia-antykwariat, czy kawiarnia-czytelnia ma swój niepowtarzalny charakter, atmosferę, ofertę i przeznaczenie, które są zależne od ich właścicieli. Dzięki ich zaangażowaniu mogły powstać miejsca kultowe dla „moli książkowych”. Niemożliwe staje się wypracowanie sztywnych norm klasyfikacyjnych, aby przyporządkować poszczególne kawiarnie do danej grupy. Można natomiast pokusić się o wymienienie cech wspólnych. Będą to przede wszystkim:

- oferta gastronomiczna w postaci napojów (różne rodzaje kawy, herbaty, soki) i przekąsek (ciasta, herbatniki, kanapki),
- zbiór książek o wybranym profilu (beletrystyka, literatura piękna, albumy i przewodniki, książki dla dzieci, literatura obcojęzyczna), w zależności od przeznaczenia kawiarni,
- dostęp do bieżącej prasy,
- oferta literacko-kulturalna dla dorosłych: spotkania autorskie, debiuty literackie, promocje książek, spotkania z ludźmi szeroko pojętej kultury, filmu, teatru, muzyki, wernisaże wystaw, projekcje filmów, spotkania tematyczne, współudział w festiwalach kulturalnych, warsztaty, kiermasze i inne,
- oferta literacko-kulturalna dla dzieci: spotkania z autorami, ilustratorami, czytania bajek, slajdowiska, projekcje filmów dla dzieci, booktalking, warsztaty z różnych dziedzin, spotkania tematyczne,
- nazwy bezpośrednio związane z książką lub literaturą (w większości przypadków), np. ExLibris Cafe (Gdańsk), Bookarnia (Sopot),
- częsty dostęp do katalogu oferowanych książek na stronach internetowych kawiarni,
- w lokalach zapewnia się zwykle dostęp do bezprzewodowego Internetu.

Niezaprzeczalnym faktem jest, iż w każdej z takich kawiarni króluje książka, a organizowane imprezy, przyciągając nowych klientów, rozbudzają w nich miłość do słowa pisanego. Nie jest ważne, czy herbatę wypija się w antykwariacie, księgarni, czytelni. Istotne, aby był to czas spędzony w miłej, kulturalnej atmosferze, w otoczeniu regałów pełnych książek. Nic więc dziwnego, że takie miejsca stopniowo zaczynają się wpisywać w krajobraz polskich miast.

Na koniec kilka adresów:

Gdańsk:

- Księgarnia-Kawiarnia EXLIBRIS CAFE, ul. Garbary 6, www.exlibriscafe.pl

Kraków:

- Klubokawiarnia CAFÉ SZAFÉ, ul. Felicjanek 10, www.cafeszafe.com

- MASSOLIT BOOKS & CAFÉ, ul. Felicjanek 4/2, www.massolit.com

Łódź:

-Księgarnia-Kawiarnia MAŁA LITERA, ul. Nawrot 7, www.malalitera.pl

Sopot:

-BOOKARNIA, ul. Haffnera 7/9, <http://www.bookarnia.pl/>

Toruń:

- CAFE BAJARKA, ul. Kozacka 17-19 lokal 7, www.cafebajarka.pl

Wrocław:

- Księgarnia-Kawiarnia NALANDA, Plac Kościuszki 12

Warszawa:

- CAFE SPOKOJNA, ul. Spokojna 12, www.spokojna.com

- CZUŁY BARBARZYŃCA, ul. Dobra 31, www.czulybarbarzynca.pl

- KAFKA, ul. Oboźna 3, www.kawiarnia-kafka.pl

- MIĘDZY WIERSZAMI, ul. Krochmalna 57 lok. 5, www.miedzywierszami.com

- NUMERY LITERY, ul. Wilcza 26, www.numerylitery.pl

PRZYPISY:

[1] Ł. Dębski, „Café Szafé”, Warszawa 2006.

[2] O kawiarni-księgarni pisze Anna Pietruczak w artykule: *Zapach dobrej kawy*, „Magazyn Literacki. Książki”, 2006, nr 1, s. 3.

*Mgr Monika Kulik – bibliotekarz,
Biblioteka Wydziału Filologicznego UŚ w Katowicach.*

Marlena Borowska

Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej

INFORMACJA W ŚWIECIE CYFROWYM – POLSKOJĘZYCZNY SYSTEM HIPERTEKSTOWY

Wizerunek biblioteki przechodzi obecnie metamorfozę. Dzisiaj biblioteka nie może być jedynie miejscem, gdzie wypożycza się książki, korzysta z czasopism czy Internetu. Dzisiaj biblioteka to ludzie – bibliotekarze, którzy wiedzą to, czego nie wie przeciętny student czy uczeń. Nowoczesny bibliotekarz potrafi także znaleźć informację – szczególnie tę przydatną na zajęcia czy do pracy dyplomowej, a dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu ułatwia życie swoim czytelnikom. Banał? Mowa trawa? Wcale nie!

Studenci (cóż, właśnie ze studentami mam najczęściej kontakt zawodowy) zupełnie inaczej patrzą na bibliotekarza (bibliotekarkę), który znajdzie raporty czy pełne teksty książek lub artykułów z czasopism w sieci. Widzę szacunek w oczach czytelników, którym pokazuję, w jaki sposób łatwiej i szybciej dotrzeć do pełnych tekstów publikacji na konkretny, często specjalistyczny temat.

Właśnie tego typu doświadczenia w pracy zawodowej zaowocowały autorskim pomysłem stworzenia strony internetowej, która skupiałaby linki do wiarygodnych, naukowych źródeł, stanowiących pomoc dla naszych czytelników, dostępną o każdej porze dnia czy nocy. Jakkolwiek podczas prac nad naszym projektem zrozumieliśmy, że tworzona przez nas strona może stać się również niebagatelną pomocą w codziennej pracy samych bibliotekarzy.

Stroną, o której mowa, jest *Informacja w świecie cyfrowym*, dostępna pod adresem: **<http://informacjacyfrowa.wsb.edu.pl>**.

Kilka słów o strukturze strony. *Informacja w świecie cyfrowym* miała – jak już wspomniałam – wspierać bibliotekarzy, gromadząc w jednym miejscu hiperłącza do pełnych tekstów publikacji naukowych, zamieszczonych w rozproszonych zasobach Internetu. Właśnie z tą myślą powstało Repozytorium Hiperłączy. Znajdujące się tam linki do pełnych tekstów posiadają podstawowy opis formalny. Dodatkowo są im przyporządkowane słowa kluczowe, które określają ich treść tak, aby mogły być możliwie szybko wyszukane. Aby znaleźć publikację na interesujący nas temat można wybrać jedną z możliwości:

- Wpisać w wyszukiwarkę frazę, której szukamy. Może to być: słowo kluczowe, nazwisko autora, tytuł.
- Wybrać zakładkę *Repozytorium*, a następnie jedną z kategorii (*Edukacja, Badania, Innowacje*), którym przyporządkowaliśmy odszukane teksty. Pod każdą kategorią znajdują się słowa kluczowe, przyporządkowane odpowiednim publikacjom. Wybieramy najbardziej adekwatne słowo do naszego zapytania.

Po wyborze jednej z dwóch opcji wyszukiwawczych na stronie wyświetli się zestaw tekstów, scharakteryzowanych wybranym słowem kluczowym lub publikacje, które posiadają dane słowo w tytule.

W tym miejscu najprościej jest zaprosić wszystkich zainteresowanych na stronę **<http://informacjacyfrowa.wsb.edu.pl>**. Każdy z Państwa powinien samodzielnie sprawdzić, czy może ona pomóc w pracy z czytelnikiem. Teksty, do których strona umożliwia dostęp, istnieją w przestrzeni Internetu: na stronach wydawnictw, instytutów, katedr, wydziałów itp. Staramy się jednak nie dodawać do naszej bazy publikacji, które są dostępne w bibliotekach cyfrowych. W tym, co robimy, nie chodzi o ilość hiperłączy – choć chcielibyśmy, żeby było ich jak najwięcej. Dla nas liczy się jakość zasobów, jakie prezentujemy poprzez stronę *Informacja w świecie cyfrowym*. Chcemy, aby każdy użytkownik

miał pewność, że znajdzie tu tylko i wyłącznie wiarygodne, naukowe teksty. Nie ma więc u nas miejsca na fragmenty książek będących reklamą danej publikacji, ściągą czy artykuły niepewnego autorstwa.

Uważam, że mamy się czym pochwalić. W repozytorium znajdują Państwo pełne teksty książek dotyczących:

- problematyki Romów w Polsce,
- rachunkowości,
- pedagogiki i edukacji,
- marketingu,
- sytuacji kobiet na rynku pracy.

Umieściliśmy w nim również zeszyty naukowe i czasopisma, wydawane przez polskie instytuty, stowarzyszenia i Think Tanki, np.:

- „Dziecko Krzywdzone”,
- „Metody Informatyki Stosowanej”,
- „Tyfloświat”,
- „Szkoła Specjalna”,
- „Turystyka Kulturowa”,
- „Chowanna”.

Tworzenie bazy rozpoczęliśmy od rejestrowania opisanych hiperłączy do publikacji, które mogły pomóc naszym studentom, dlatego skupiliśmy się na działach takich, jak: marketing, zarządzanie, pedagogika, stosunki międzynarodowe. Obecnie coraz bardziej poszerzamy przyjęty zakres, jednocześnie starając się go uszczegółwić. Chcielibyśmy również znaleźć jak najwięcej tekstów związanych z informatyką, nowymi technologiami i przemysłem. Są to bowiem gałęzie bardzo specjalistyczne, a publikacje z tego zakresu są trudno dostępne dla osób niezwiązanych zawodowo z daną dziedziną.

Strona *Informacja w świecie cyfrowym* została wysoko oceniona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wyróżnienie tego rodzaju niezmiernie cieszy, ale też powoduje, że chcemy, aby nasz projekt rozwijał się i żeby sprawdził się również jako dodatkowe narzędzie pracy każdego bibliotekarza, poszukującego sprawdzonych, naukowych źródeł dla swoich czytelników.

Mgr Marlena Borowska – bibliotekarz,
Biblioteka Główna WSB w Dąbrowie Górniczej.

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

Jolanta Wawoczny*Gimnazjum nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach***EPIZOD CHOPINOWSKI..., CZYLI SKROMNOŚĆ NIE POPŁACA!**

Pisałam w poprzednim artykule o wystawie prac plastycznych uzdolnionej młodzieży *Poszukiwania...*, która miała miejsce w Pałacu Młodzieży w Katowicach, 2.03.2010 r. Jej pomysł dojrzał od wiosny 2009 r. Wspominałam o panu Henryku Jurowiczu – człowieku ambitnym, bardzo zaangażowanym w sprawy Śląska. I dałam się ponieść...!

W czasie świątecznego Bożego Narodzenia 2009, w nastroju rodzinnej sielanki i melancholii, ze Stingiem z najnowszej płyty *If On A Winter's Night...*, narodził się pomysł połączenia naszej wystawy z Rokiem Chopinowskim. Kupiłam płyty – ładnie (!) komponował Chopin – to takie prywatne odkrycie. Wróciły również wspomnienia cudnej urody dzieł Jerzego Dudy-Gracza i jego cyklu poświęconego twórczości Fryderyka. Jeśli jest ktoś taki, kto nie widział, powinien choć w ten sposób uczcić Rok 2010. Polecam serdecznie!

Ale aby było niebanalnie, chciałam wymyślić coś niekonwencjonalnego. Efektem burzy była współpraca z fachowcami:

- Na gitarach, elektrycznej i klasycznej, utwory Chopina zagrali: Karolina Dylus i Wojciech Kulig – uczniowie Gimnazjum nr 22 w Katowicach. Świetnie! Swój występ powtórzyli podczas IX edycji Młodzieżowego Turnieju Literackiego, ale o tym ... kiedyś.
- Młoda-zdolna, czyli nauczycielka wychowania fizycznego, Elżbieta Pucka, do fragmentów utworów Chopina przygotowała dziewczęta: taniec ze wstążką – Sara Tarka, Natalia Blacheta, Wiktoria Moroń, Angelika Fischer, taniec klasyczny – Sara Tarka i jej partner Patryk Antonik. Młodzież nawiązywała swoim strojem do klawiatury fortepianu, dominowała biel i czerń, z elementami koloru czerwonego, jak w logo Roku Chopinowskiego.
- Taniec break dance – chłopcy: Mateusz Masztalerz (Gimnazjum nr 11), Tomasz Palus i Adrian Brzeziński (Gimnazjum nr 13), przygotowani przez pana Mirosława Kluge. W podkład muzyczny – a jakże! – swoją muzykę zmiksowali z elementami utworów Chopina. Widownia patrzyła na chłopaków z zapartym tchem ze względu na ich nieprawdopodobne umiejętności!

Jednak po obejrzeniu majowych informacji telewizji TVN to ja już nie wiem, czy Janusz Stokłosa – polski pianista i kompozytor, twórca Teatru Studio Buffo w Warszawie, gdzie współpracuje z Januszem Józefowiczem (za Wikipedią) – przygotowując EXPO 2010 w Szanghaju mnie podglądał, czy może wcześniej wymyślił, a później pokaże? Na stronie internetowej Sinfonia Iuventus mówi się o projekcie *Let's Dance Chopin*, spektaklu na pograniczu muzyki klasycznej i jazzowej z udziałem tancerzy. Autorem muzyki inspirowanej twórczością F. Chopina oraz dyrygentem jest J. Stokłosa, pomysłodawcą projektu A. Sułek – Dyrektor Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, który chciałby, aby w jubileuszowym Roku Chopinowskim 2010 cała Polska tańczyła do jego muzyki. Koncert odbył się 22.05.2010 r. na terenie Wystawy Światowej EXPO 2010 w Szanghaju. Stokłosa

jest profesjonalistą, pomaga mu córka Maria – tancerka, ale JA dumna jestem ze zbieżności myśli.

P.S. 3.05.2010 byłam w Warszawie, pod Pałacem Prezydenckim – z wiadomych względów. Największym zaskoczeniem na Krakowskim Przedmieściu były ławeczki z czarnego marmuru z... guziczkiem, włączającym mazurki Chopina. Cudne!

P.S. 12.10.2010 dotarła do mnie informacja o wystawie organizowanej przez Muzeum Śląskie w październiku i listopadzie pt: *Dźwiękiem malowane, czyli Duda-Gracz w hołdzie Chopinowi*. Tak jakby obok mnie... Okazja doznania prac Pana Jerzego i muzyki Chopina – jakby na życzenie...

*Mgr Jolanta Wawoczny – nauczyciel bibliotekarz,
Gimnazjum nr 22 w Katowicach.*

Beata Piątkowska

Zespół Szkół Zawodowych nr 3 im. Adama Kocura w Katowicach

POSTAĆ MIESIĄCA – MINI-PROJEKT W ZESPOLE SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 3 IM. ADAMA KOCURA W KATOWICACH

Szkolna biblioteka. Pamiętacie, jak biegło się na przerwie między lekcjami po książkę? Ten charakterystyczny zapach, szary papier, którym były obłożone książki no i ta wyjątkowa atmosfera. Na korytarzu gwar i szum rozbawionej młodzieży, ale za bibliotecznymi drzwiami – cisza. Mówiąca półszepem bibliotekarka, szukająca naszej karty i podbijająca datownikiem wypożyczaną przez nas książkę. Jednak dziś szkolna biblioteka musi być całkiem inna, ba! – ma stać się multimedialnym centrum szkoły. Bo dziś kojarzy się już nie tylko z regałami pełnymi książek, ale także ze stanowiskami komputerowymi i zbiorami audiowizualnymi. Jednak tak kiedyś, jak i dziś jedno pozostaje niezmiennie – jak przyciągnąć uczniów do szkolnej biblioteki, jak wyzwolić w nich chęć stworzenia czegoś nietypowego, co jednocześnie będzie ich własnym dziełem, oryginalnym pomysłem zwieńczonym dumą i radością z finalnego efektu? Być może uda się to dzięki mojemu autorskiemu projektowi, który z chęcią przybliży Czytelnikom „Dialogów”, mając nadzieję, że będzie to swoista inspiracja.

W bieżącym roku szkolnym rozpoczęłam wraz z uczniami realizację mini-projektu, który zatytułowałam: *Postać miesiąca*. Ważne wydarzenia i rocznice historyczne są teraz dobrym pretekstem do przybliżenia Polakom tego, co jest najważniejsze w każdej kulturze – pamięci, szacunku i tradycji – naszego dziedzictwa narodowego, które swobodnie możemy teraz kultywować. Na szczęblu ogólnopolskim obchodzimy Rok Chopinowski, ale wiele województw – w tym śląskie – postanowiło przybliżyć swoim mieszkańcom osobistości ważne dla danego regionu. Ja jednak do mojego projektu wybrałam postaci, które z jednej strony zapisały się złotymi zgłoskami w historii polskiej oraz światowej kultury i sztuki, a z drugiej przegrywają z dzisiejszymi „bohaterami”, uwielbianymi przez młodzież. Aby temu zaradzić, co miesiąc będę wybierać jedną postać, na której będzie się skupiała uwaga całej społeczności szkolnej. Będą to, m.in.: Helena Modrzejewska, John Lennon, Jan Heweliusz, Joanna d'Arc, Claude Monet, Czesław Miłosz czy Stefan Kisielewski.

Uczniowie każdej z klas – drogą losowania – wybrali jedną osobę, której stali się swoistymi opiekunami. Teraz ich zadaniem jest przygotowanie plakatu promującego sylwetkę danej osoby oraz zaprezentowanie całej szkole jej dokonań. Sposób prezentacji jest dowolny – tu wolną rękę zostawiłam uczniom, licząc na ich pomysłowość, kreatywność i innowacyjność. Przykładem dla nich była pierwsza, wrześnieowa postać – Agatha Christie. Wspólnie z uczniami przygotowałam plakaty, ale też dużo czasu spędziliśmy na przeszukaniu książek, czasopism oraz Internetu, by dowiedzieć się jak najwięcej o twórczości i życiu naszej „postaci miesiąca”. Muszę tutaj wyraźnie podkreślić, że nie interesują nas wiadomości czysto biograficzne. Staraliśmy się wybrać najciekawsze informacje o życiu pisarki oraz skupiliśmy się na najbardziej znanych, wykreowanych przez nią bohaterach. To jeszcze nie czas na podsumowania całej akcji, lecz już teraz mogę stwierdzić – a robię to z ogromną satysfakcją – że taki sposób pracy sprawił uczniom wiele radości, a z każdą ciekawą informacją ich zapał rósł w sposób niemalże euforyczny! Stworzone przez nas plakaty powiesiliśmy w miejscach najczęściej uczęszczanych przez uczniów – w głównym holu szkoły. Z radością obserwuję też fakt, iż nasze „dzieło” cieszy się powodzeniem nie tylko wśród uczniów, ale również nauczycieli i innych pracowników szkoły. Ponadto w bibliotece szkolnej wzrosło znacząco zainteresowanie twórczością Agathy Christie – uczniowie częściej pytają o jej książki, a także dzielą się ze mną znalezionymi samodzielnie ciekawostkami z bogatego życiorysu pisarki.

Mam nadzieję, że podjęta przeze mnie akcja nadal będzie cieszyć się równie dużym zainteresowaniem, a uczniowie nie stracą zapału do pracy i będą z ciekawością – nomen omen – detektywa wyszukiwać informacje na temat przydzielonych im postaci. I jeszcze jedna, tym razem cicha nadzieja, że uczniowie nie wezmą sobie do serca jednego z cytatów słynnej pisarki: *Idziemy przez życie jak pociąg, pędzący w ciemności do nieznanego celu*, ponieważ cel jest jeden – jeszcze raz powtórzę – dziś biblioteka ma stać się dla uczniów miejscem, gdzie możemy wspólnie zrobić coś naprawdę ciekawego, coś, co zainteresuje twórców i odbiorców oraz stanie się – być może – załącznikiem zaszczepienia w nich nowych zainteresowań, a być może pasji.

Mamy październik. *Postacią miesiąca* jest Helena Modrzejewska. Moi uczniowie już gorączkowo pracują – sama jestem ciekawa efektów ich poszukiwań. Jednak szykuję im niespodziankę i to nie tylko na ten miesiąc. Dzisiejszy świat jest wypadkową różnych informacji, którymi jesteśmy bombardowani z każdej strony, często nie zdając sobie nawet z tego sprawy. Zalew wiadomości sprawia, że my wszyscy musimy się nauczyć wybierać to, co jest naprawdę wartościowe – inaczej nie damy rady ogarnąć tego naszym rozumem. Czy tego chcemy, czy nie, wiedzę czerpiemy już nie tylko z książek ustawionych równo na bibliotecznych regałach. Jest prasa, radio, telewizja a przede wszystkim Internet. Dzięki tym nowoczesnym technologiom świat się skurczył, wszelkie granice zacierają się, wszędzie mamy blisko – wystarczy usiąść przed komputerem, aby w mgnieniu oka znaleźć się na innym kontynencie, odwiedzić galerię czy zrobić zakupy. Także bariera językowa nie stanowi już problemu. Nowoczesna biblioteka szkolna ma być punktem, w którym krzyżują się wszystkie drogi, prowadzące do celu: nauczyć młodych ludzi radzić sobie z nowymi wyzwaniem i iść ciągle do przodu. A moja niespodzianka dla nich? Pokażę im, jak o naszych bohaterach można mówić inaczej, jak wybrać to, co jest najważniejsze i jak to ująć, korzystając nie tylko z pióra, ale też z kamery telewizyjnej i radiowego mikrofonu. Udało mi się nawiązać współpracę m.in. z Polskim Radiem, które udostępni archiwalne audycje na temat interesujących nas postaci. Wyemitujemy je w szkolnym radiowęźle. Udało się także znaleźć telewizyjne filmy dokumentalne, które obejrzą uczniowie oraz dotrzeć do reportaży prasowych, zdjęć i nagrań. Nie zabraknie też „żywego” kontaktu z ludźmi, którzy są autorytetami w swojej dziedzinie – i tak o Johnie Lennonie i Louisie

Armstrongu opowiedzą dziennikarze muzyczni Polskiego Radia, o Janie Heweliuszu – astronom, autor licznych publikacji na jego temat. Nie zabraknie też autorytetów ze śląskich uniwersytetów oraz osób zajmujących się szeroko pojętą kulturą i sztuką na co dzień. Wiem tylko jedno – nie będą to nudne wykłady, prelekcje czy odczyty!

Powrócę jeszcze na chwilę do mojej tezy, którą postawiłam na początku, a być może wywołam dyskusję o tym, jak ma wyglądać szkolna biblioteka XXI wieku. Jak sprawić, by nasi uczniowie odwiedzali nas – jednym słowem – by nasza praca miała sens? Pamiętajcie, drogie Koleżanki i Koledzy, że: *Biblioteki [...] są instytucjami zaufania społecznego, [a bibliotekarze] swoją pracą przyczyniają się do rozwoju zarówno jednostek jak i całego społeczeństwa. [...] mają [też] za zadanie rozpoznawać, zaspokajać i rozwijać potrzeby informacyjne, edukacyjne, naukowe, kulturalne, estetyczne i rozrywkowe [czytelników][1]. A naszą [...] szczególną [...] powinnością jest stwarzanie możliwości swobodnego i powszechnego dostępu do narodowych i światowych zasobów informacyjnych oraz ochrona [...] społeczna dziedzictwa kultury i nauki [2].* To tylko nasz kodeks, *Kodeks etyki bibliotekarza i pracownika informacji...* a radość i zadowolenie uczniów – bezcenne!

Proszę jeszcze o jedno... Trzymajcie kciuki za pomyślność mojej akcji i korzystajcie z tych pomysłów tak, jak i ja korzystam z Waszych. A za rok opowiem Wam o efektach i stanie się to oczywiście dzięki uprzejmości Redakcji „Dialogów”.

PRZYPISY:

[1] *Kodeks etyki bibliotekarza i pracownika informacji*. „Biblioteka w Szkole” 2005, nr 6, s. 2.

[2] Tamże.

*Mgr Beata Piątkowska – nauczyciel bibliotekarz,
ZSZ nr 3 w Katowicach.*

NOWE UZALEŻNIENIA. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE ZA LATA 2005-2010 (W WYBORZE)*

Uzależnienie od komputera i gier komputerowych

1. AKTYWNOŚĆ hazardowa dorastającej młodzieży / Stanisława Tucholska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2008, nr 5, s. 14-20
2. CYBERŚWIAT – możliwości i zagrożenia / red. nauk. Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2009. - 408 s. ; 21 cm. - ISBN 9788389501370
3. HOMO players : strategie odbioru gier komputerowych / Dominika Urbańska-Galanciak. - Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, cop. 2009. - 262 s. ; 21 cm. - ISBN 9788361408871
4. KOMPUTEROWI mordercy : tendencje konstruktywne i destruktywne u graczy komputerowych / Iwona Ulfik-Jaworska ; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wydział Nauk Społecznych.

Katedra Psychologii Wychowawczej i Rodziny. - Lublin : Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2005. - 275 s. ; 21 cm. - ISBN 8373632816

5. KRAJOBRAZ z komputerem / Roman Galar // Matematyka. - 2010, nr 4, s. 223-231
6. NAŁOGOWE używanie komputera i Internetu / Serafin Olczak // W: UZALEŻNIENIA w praktyce klinicznej : zagadnienia diagnostyczne / pod red. Barbary Bętkowskiej-Korpały. - Warszawa : Państwowa Agencja Rozwiązywania problemów Alkoholowych : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 146-162
7. OFIARY jednorękich bandytów / Bernadeta Lelonek // Charaktery. - 2009, nr 12, s. 30-33
8. PATOLOGIE społeczne / Irena Pospiszyl. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. - S. 124-208
9. PODDAJ się, żeby wygrać [uzależnienie od alkoholu i hazardu] / Katarzyna Kolska // W Drodze. - 2009, nr 8, s. 35-44
10. RODZINA z dzieckiem niepełnosprawnym a uzależnienia / Józef Bogdaszewski // Przyjaciel Dziecka. - 2008, nr 7-12, s. 21-23
11. RYZYKO uzależnień dzieci i młodzieży od mediów cyfrowych / Anna Andrzejewska // W : CYBERŚWIAT – możliwości i zagrożenia / red. nauk. Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2009. - S. 217-242
12. SUBSTANCJE i zachowania uzależniające / Walentyna Olszewska // Dyrektor Szkoły. - 2009, nr 7, s. 39-41
13. SYNDROM łatwości życia / Sebastian Wasiołka // Edukacja i Dialog. - 2010, nr 1-2, s. 69-71
14. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 473-487
15. UZALEŻNIENIA od stylu życia / Irena Pospiszyl // W : KATASTROFY i zagrożenia we współczesnym świecie / red. prowadzący Wojciech Baturo. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. - (Wielkie Tematy). - S. 264-275 : Uzależnienie od komputera i internetu (sieciologizm)
16. UZALEŻNIENIE od cyberprzestrzeni / Beata Nowaczyk // Wszystko dla Szkoły. - 2009, nr 11, s. 7-9
17. WIRTUALNY plac zabaw : gry sieciowe i przemiany kultury współczesnej / Mirosław Filiciak ; wstęp Wiesław Godzic. - Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, cop. 2006. - 202, [2] s. ; 21 cm. - (Cyberkultura, Internet, Społeczeństwo). - ISBN 836050136X. - ISBN 9788360501368
18. ZABÓJCA w dzieciennym pokoju : przemoc i gry komputerowe / Thomas Feibel ; tł. Anna Malinow. - Warszawa : Instytut Wydawniczy Pax, 2006. - 178, [2] s. ; 20 cm. - (Wychowanie Bez Porażek). - ISBN 8321117171

19. ZJAWISKO hazardu patologicznego i jego uwarunkowania / Stanisława Tucholska // Roczniki Psychologiczne. - T. 11, nr 2 (2008), s. 45-68
20. ŻYCIE w graj-dołku [uzależnienie od hazardu] / Rafał Porzeziński // Świat Problemów. - 2009, nr 3, s. 28-30

Fonoholizm (uzależnienie od telefonu)

1. KOMÓRKA – gadżet tożsamości / Jerzy Stachowicz // Dialog. - 2009, nr 7/8, s. 60-64
2. MEDIOHOLIZM – problem przyszłości czy teraźniejszość? / Rafał Olczak // Wychowanie na co Dzień. - 2009, nr 10-11, s. 9-12
3. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 520-521 : Telefon komórkowy

Tanoreksja (uzależnienie od opalania)

1. UZALEŻNIENI opaleni [tanoreksja] / Patrycja Kozera // Charaktery. - 2008, nr 7, s. 70-74
2. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 524-525 : Tanoreksja

Bigoreksja (obsesja na punkcie umięsnionego ciała)

1. MŁODZIEŻ przeciwko sobie : zaburzenia odżywiania i samouszkodzenia – jak pomóc nastolatkom w szkole / Jowita Wycisk, Beata Ziółkowska. - Warszawa : Difin, 2010 (Engram). - S. 51-89 : Zaburzenia odżywiania
2. RYZYKO wystąpienia bigoreksji u mężczyzn uprawiających kulturystykę / Dorota Dacz // Lider. - 2010, nr 3, s. 11-12
3. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 525-526 : Bigoreksja

Ortoreksja (obsesja na punkcie przyjmowanego pokarmu)

1. MŁODZIEŻ przeciwko sobie : zaburzenia odżywiania i samouszkodzenia – jak pomóc nastolatkom w szkole / Jowita Wycisk, Beata Ziółkowska. - Warszawa : Difin, 2010 (Engram). - S. 51-89 : Zaburzenia odżywiania
2. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 523-524 : Ortoreksja

Uzależnienie od mediów

1. MEDIA a problem uzależnień / Jadwiga Kwiek // W : CYBERŚWIAT – możliwości i zagrożenia / red. nauk. Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2009. - S. 184-202
1. RODZINA z dzieckiem niepełnosprawnym a uzależnienia / Józef Bogdaszewski // Przyjaciół Dziecka. - 2008, nr 7-12, s. 21-23
2. RYZYKO uzależnień dzieci i młodzieży od mediów cyfrowych / Anna Andrzejewska // W : CYBERŚWIAT – możliwości i zagrożenia / red. nauk. Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2009. - S. 217-242
3. UZALEŻNIENIA : geneza, terapia, powrót do zdrowia / Bohdan T. Woronowicz. - Poznań : Media Rodzina ; Warszawa : Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, 2009. - S. 518-520 : Mass media

PRZYPIS:

*Zestawienie opracowano na podstawie zbiorów własnych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach. Jego rozbudowaną wersję można znaleźć na stronie: www.pbw.katowice.pl.

*Opracowała mgr Anna Monsior – nauczyciel bibliotekarz,
Wypożyczalnia PBW w Katowicach.*

REGIONALIA

Bogna Kozioł

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

KONFERENCJA CZTERY PORY ROKU W SKANSENIE (KOMUNIKAT)

W dniu 4 października 2010 r. odbyła się konferencja *Cztery pory roku w skansenie*, zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach, we współpracy z Górnośląskim Parkiem Etnograficznym w Chorzowie. Honorowy patronat nad konferencją sprawował Marszałek Województwa Śląskiego, Bogusław Śmigielski.

Konferencja składała się z dwóch etapów: pierwszy – teoretyczny, obejmował dwa wykłady w auli RODN „WOM” w Katowicach, drugi – praktyczny, o charakterze warsztatowym, przeprowadzono w chorzowskim skansenie.

Pani Ewa Zachariasz – kierownik działu Edukacji Regionalnej GPE w Chorzowie przedstawiła w formie prezentacji multimedialnej temat *Walory dydaktyczne ekspozycji muzealnej typu skansenowskiego*. Prelegentka zwróciła uwagę na szczególne znaczenie bezpośredniego kontaktu ucznia z otoczeniem. Realizacja zajęć z edukacji regionalnej nie

może się ograniczać do tzw. „odwiedzin” najbliższych placówek kultury, typu: kino, teatr albo do tworzenia własnych izb pamięci. Niezwykle istotną rolę w realizacji treści regionalnych odgrywają wycieczki terenowe, które stanowią bardzo atrakcyjną i aktywną formę zdobywania wiedzy poprzez samodzielne odkrywanie śladów przeszłości. Górnośląski Park Etnograficzny na powierzchni ponad 20 ha prezentuje 74 zabytkowe obiekty dużej i małej architektury i jest jednym z większych skansenów w Polsce. Lekcje muzealne w skansenie to całoroczna oferta, zróżnicowana tematycznie w cyklu *Cztery pory roku*. Oferta skierowana jest do uczniów szkół różnych stopni w formie: lekcji muzealnych, pokazów, warsztatów i dorocznych konkursów.

Kolejny wykład przedstawił nauczyciel historii w Gimnazjum nr 1 w Mysłowicach, Tomasz Wrona. Jego tematem były *Stroje regionalne Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego*. Słuchaczy najbardziej zaintrygowała forma przedstawienia tematu, ponieważ omawiane elementy stroju ludowego z różnych okolic Śląska były prezentowane na uczeni-modelce.

Drugi etap Konferencji odbywał się w skansenie. Każdy z uczestników miał możliwość wyboru jednego z dwóch warsztatów:

- dla nauczycieli szkół podstawowych: *W starej szkole, W pracowni rzeźbiarza, Strachy śląskie,*
- dla nauczycieli gimnazjów i szkół podstawowych: *W wiejskiej kuźni, Malowane dzbany i Tradycyjne rzemiosło wiejskie.*

Zajęcia odbywały się w starych, oryginalnych wnętrzach obiektów muzealnych: w wiejskiej izbie szkolnej z ubiegłego wieku, w pracowni kowala, w spichlerzu dworskim z Bujakowa. Były prowadzone przez nauczyciela z Chorzowa i twórców ludowych, współpracujących ze skansenem.

Szczególnością atrakcją dla uczestników Konferencji była możliwość odbycia przy pięknej, słonecznej pogodzie „spaceru edukacyjnego” pierwszą w Polsce ścieżką edukacyjną, niedawno otwartą. Dzięki ścieżce można zobaczyć, co kiedyś rosło wokół wiejskich chałup na Śląsku i Zagłębiu. Autorem tej niezwyklej ekspozycji jest architekt krajobrazu, Małgorzata Wojs. Ścieżka ma 3 km długości. Na 135 specjalnych tablicach zostały zamieszczone informacje o roślinach i takich naturalnych siedliskach, jak łąki, drogi polne, bagna i miedze. Przygotowany został także praktyczny podręcznik do korzystania ze ścieżki pod tytułem *Przewodnik po przyrodniczej ścieżce edukacyjnej*.

Mgr Bogna Koziol – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Czytelni PBW w Katowicach.

Z RELACJI UCZESTNIKA

Katarzyna Lis*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA BIBLIOTEKARZY. SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI**

I Konferencja Naukowa *Sport, turystyka i rekreacja bibliotekarzy* odbyła się 25.06.2010 r. w Auli im. Lechosława Deca Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. Konferencję i towarzyszący jej Turniej Sportowy (26.06.2010 r.) zorganizowała Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Projekt został objęty honorowym patronatem miasta Katowice.

Bibliotekarzy powitał dr Wiesław Garbaciak – prorektor Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, podkreślając istotną rolę sportu i rekreacji w życiu człowieka.

Ideą spotkania było przełamanie fałszywych stereotypów dotyczących wizerunku bibliotekarza, jak również zachęcenie środowiska bibliotekarskiego do czynnego uczestnictwa w różnych formach aktywności sportowej.

Konferencja została podzielona na cztery bloki tematyczne. W pierwszym – *Mamy swoje pasje i zainteresowania* – referaty wygłosili: Dominika Potempa – przedstawicielka Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (*Bibliotekarki na start, czyli o pożytkach z uprawiania sportów*), Artur Wildhardt – reprezentant Biblioteki Instytutu Neofilologii, Sekcji Angielskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (*Kolarstwo górskie czyli z biblioteki na rower*) oraz Renata Zając z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (*Znaczenie tańca towarzyskiego w życiu bibliotekarza – kompetencje zawodowe i czas wolny*). Ich wystąpienia miały charakter teoretyczno-praktyczny. Towarzyszyły im interesujące prezentacje multimedialne.

W drugim bloku tematycznym – *Rekreacja i sport bibliotekarzy na przykładzie wybranych bibliotek* – głos zabrali: Ewa Nowak – przedstawicielka Biblioteki Głównej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach (*Aktywność fizyczna pracowników Biblioteki Głównej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego*) oraz Renata Ciesielska-Kruczek i Artur Wildhardt ze wspomnianej wyżej Biblioteki Instytutu Neofilologii, Sekcji Angielskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (*Rekreacja, turystyka i sport w życiu bibliotekarzy Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*). Wystąpienia (wzbogaczone w projekcje multimedialne) analizowały wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych wśród pracowników bibliotek, dotyczących sposobów spędzania wolnego czasu oraz form rekreacji.

Trzeci blok tematyczny – *Aktywność fizyczna bibliotekarzy – motywy jej podejmowania, formy i korzyści z niej płynące* – miał charakter teoretyczny, choć nie zabrakło w nim odniesień do sfery praktycznej. Referaty wygłosili: Karolina Planeta, Ewelina Latosik, Agnieszka Stachura – przedstawicielki Biblioteki Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach oraz Wyższej Szkoły Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej (*Aktywność fizyczna bibliotekarzy uczelni wyższych Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego; Ruszaj się, bo... zardzewiejesz!* – motywy i przeszkody podejmowania aktywności ruchowej przez katowickich bibliotekarzy). Bibliotekę Akademii Wychowania Fizycznego

w Katowicach reprezentowali także Katarzyna Szaniewska (*Wybrane formy aktywności ruchowej w profilaktyce schorzeń kręgosłupa oraz układu krążenia u bibliotekarzy*) i Janusz Iskra (*Lekkoatletyka dla bibliotekarzy – żartobliwie o poważnej sprawie*).

W ostatnim, czwartym bloku tematycznym – *Nowe formy integracji środowiska bibliotekarskiego* – referaty wygłosili: Karina Szołtysik – przedstawicielka Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie (*Biblioteka podróży. Wyjazdy edukacyjne bibliotekarzy do bibliotek europejskich*) i Ewa Maćkowiak z Miejskiej Biblioteki Publicznej, Filii nr 4 w Łodzi Górnej (*BIBLIO CUP – piłkarska liga bibliotek, innych instytucji kultury oraz naszych przyjaciół – jako sposób na promocję zawodu bibliotekarza i miasta Łodzi oraz integrację środowiska bibliotekarskiego*). Jako ostatni, głos zabrali reprezentanci Biblioteki Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach – Katarzyna Barczak, Joanna Chwałek i Damian Ziółkowski (*Nie samą pracą człowiek żyje – rzecz o sportowym Turnieju Bibliotekarzy*). Wystąpienia miały charakter praktyczny, ukazywały działania integrujące społeczność bibliotekarską, takie, jak: wyjazdy edukacyjno-poznawcze (zwiedzanie bibliotek krajów europejskich), powołanie piłkarskiej ligi mężczyzn BIBLIO CUP, organizacja turniejów piłkarskich – integrujących także społeczność lokalną i corocznego Sportowego Turnieju Bibliotekarzy.

Wnioski, które wysnułam po konferencji, są następujące:

- Główną przeszkodą w uprawianiu sportu przez bibliotekarzy jest brak czasu oraz zmęczenie fizyczne, jak również psychiczne.
- Najczęstszymi powodami skłaniającymi bibliotekarzy do podejmowania aktywności ruchowej, są: siedzący tryb pracy, okazja do poprawy samopoczucia, zrelaksowania się, zmniejszenia stresu, jak również w przypadku płci pięknej – poprawa wyglądu.
- Najczęstszą formą aktywności ruchowej bibliotekarzy jest „odpoczynek z pasjonującą książką”, spacer, pływanie, jazda na rowerze czy też turystyka górską.
- Taniec towarzyski – to forma ruchu, która wpływa korzystnie na wizerunek bibliotekarza, gdyż powoduje zmianę np. sposobu chodzenia, gestykulacji i sposobu ubierania się, zmniejsza stan napięcia stresowego, poprawia wydolność krążeniowo-oddechową i wytrzymałość mięśni. Wyrabia też koordynację ruchową, powoduje odczuwanie pozytywnych emocji, uczy sztuki autoprezentacji, zwiększa samoakceptację, życzliwość i wyrozumiałość, uczy dyscypliny i współpracy z innymi, rozwija indywidualne zdolności twórcze, powoduje wzrost własnej wartości i pewności siebie w relacjach z innymi ludźmi.
- Praca bibliotekarza to praca głównie siedząca; jedynym wysiłkiem fizycznym, który warunkuje wielkość biblioteki i jej organizacja, jest chodzenie, siedzenie, stanie, wchodzenie i schodzenie po schodach w celu przyniesienia materiałów książkowych bądź czasopism. Brak lub niedobór ruchu może mieć negatywny wpływ na stan psychofizyczny, natomiast siedzący tryb pracy sprzyja powstawaniu wielu schorzeń, takich, jak: choroby układu krążenia (żylaki, nadciśnienie tętnicze, miażdżyca i choroba niedokrwienna serca), choroby układu oddechowego, układu immunologicznego, nadwaga, otyłość, stąd zalecane są każde formy aktywności ruchowej, które korzystnie wpłyną na kręgosłup, układ kostny oraz układ krążenia.
- Oprócz znanych już form aktywności fizycznej (jazda na rowerze, spacer, bieganie, pływanie), zalecane są inne formy ruchu, nie wymagające zbytniego wysiłku, jak również większych nakładów finansowych, takie, jak: pilates, aqua aerobic, joga, nordic walking czy indoor cycling (spinning, cycling).

Teoretyczna część I Konferencji Naukowej *Sport, turystyka i rekreacja bibliotekarzy* połączona została z częścią praktyczną – Turniejem Sportowym Bibliotekarzy, który zorga-

nizowano w następnym dniu, z myślą o przedstawicielach różnych bibliotek. Mieli oni możliwość spróbowania swoich sił w takich konkurencjach, jak: kręgle, badminton, strzelanie, pływanie, bibliotekarski tor przeszkód. Osoby zainteresowane mogły ponadto zagrać w squascha, wziąć udział w zajęciach z aqua aerobiku i konkursie karaoke.

Konferencji towarzyszyła wystawa wydawnictw dotyczących sportu, jak również spotkanie z Łukaszem Wierzbickim – autorem książki *Rowerem i pieszo przez Czarny Ląd*, w której zebrane i opublikowane zostały relacje Kazimierza Nowaka z podróży po kontynencie afrykańskim. Wydarzeniem zamykającym program imprezy był spektakl wystawiony na deskach Teatru Korez, zatytułowany *Kolega Mela Gibsona*.

*Mgr Katarzyna Lis – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Wydziału Gromadzenia Zbiorów PBW w Katowicach.*

BIBLIOTEKA POLECA

Katarzyna Czapla-Durska

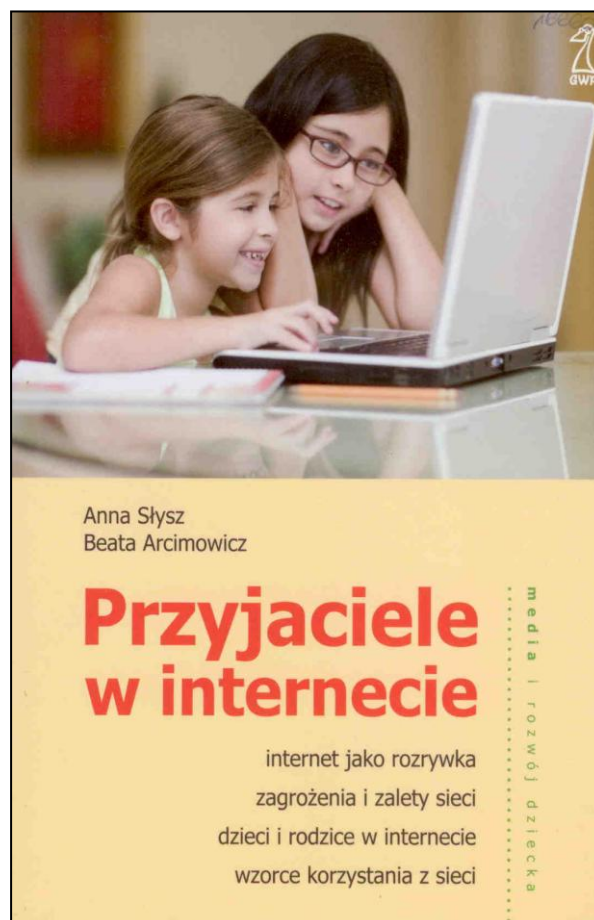
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

INTERNET W NASZYM ŻYCIU. NOWE SPOJRZENIE

Przyjaciele w internecie / Anna Słysz, Beata Arcimowicz. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2009. - 166 s. : il. ; 21 cm. - (Media i Rozwój Dziecka). - Bibliogr. s. [157]-166. - Na okł. : Internet jako rozrywka, zagrożenia i zalety sieci, dzieci i rodzice w internecie, wzorce korzystania z sieci. - ISBN 978-83-7489-243-8

W ostatnich latach powstało wiele publikacji dotyczących zagrożeń związanych z internetem. Społeczne kampanie mające na celu wzmożenie czujności rodziców bardzo sugestywnie pokazały, jakie konsekwencje może mieć udział dziecka w społeczności sieci.

Książka *Przyjaciele w internecie* przedstawia w sposób nowatorski dwie strony medalu: zarówno niebezpieczeństwa i zagrożenia, jak również korzyści płynące z internetu. Do kogo adresowana jest książka? Do wszystkich, którzy pracują z młodymi ludźmi, ale również, co warto podkreślić, do rodziców, którzy w przejrzystej formie mogą zapoznać się z tym jakże ważnym tematem.

W książce omówiono rolę internetu w życiu dzieci i młodzieży. Autorki wskazały, czego młodzi ludzie poszukują w internecie, wyjaśniły przy tym, dlaczego komunikacja oparta na anonimowości jest tak atrakcyjna. Dowiadujemy się, jakie są sposoby poszukiwania przyjaciół w sieci i w jaki sposób dzieci za pośrednictwem internetu mogą otrzymać wsparcie społeczne. W bardzo ciekawy sposób omówiono problem nieśmiałości młodych ludzi w aspekcie zawierania znajomości wirtualnych. W dalszej części przedstawiono pozytywne aspekty poszukiwania wsparcia za pośrednictwem internetu. Przytoczono przykładowe wypowiedzi internautów oraz wyniki badań ankietowych, wskazano na korzyści płynące z tej formy komunikacji. Podano przykłady pozytywnego wsparcia, opartego na budowaniu dobrych relacji. Nowatorskie ujęcie tematu nie przeszkodziło autorkom w ukazaniu zagrożeń związanych z poszukiwaniem przez dzieci wsparcia w sieci internet. Mimo iż osią treści nie są zagrożenia, autorki – dążąc do obiektywizmu – wskazały możliwe konsekwencje zawierania znajomości w sieci. Pada zatem pytanie: co zrobić, żeby dzieci były bezpieczniejsze? Szczególnie cennym elementem książki jest propozycja napisania wraz z dzieckiem regulaminu korzystania z internetu, czytelnik otrzymuje również przykładowe fragmenty takich dokumentów.

Mimo, iż tematyka książki koncentruje się głównie wokół młodych ludzi, jedną z części poświęcono dorosłym. Dowiadujemy się zatem, w jakich celach wykorzystuje internet ta grupa użytkowników. Omówiono również problem wsparcia dla dorosłych, mających problemy z dziećmi oraz plusy i minusy korzystania z takiej formy pomocy.

Autorki, co uważam za bardzo cenne, przytoczyły w swej publikacji szereg przykładów zaczerpniętych z sieci, które świetnie ilustrują prezentowane treści. Na końcu książki zamieszczono przykłady zajęć warsztatowych, skierowanych głównie do młodzieży gimnazjalnej. Stanowią one doskonałą pomoc dydaktyczną w prowadzeniu zajęć dotyczących omawianej tematyki. Na szczególną uwagę zasługuje również bibliografia oraz literatura polecana rodzicom i nauczycielom, podana z uwzględnieniem adresów stron internetowych.

*Mgr Katarzyna Czapla-Durska – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Wypożyczalni PBW w Katowicach.*

Monika Stefanowska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka

im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Tarnowskich Górach

DYSCYPLINA SZKOLNA – SUROWOŚĆ CZY EMPATIA?

Od walenia po łapach do zmarszczenia brwi, czyli o środkach dyscyplinujących w szkole / Lucyna Bojarska. - Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2009. - 249, [1] s. ; 21 cm. - ISBN 978-83-7601-425-8

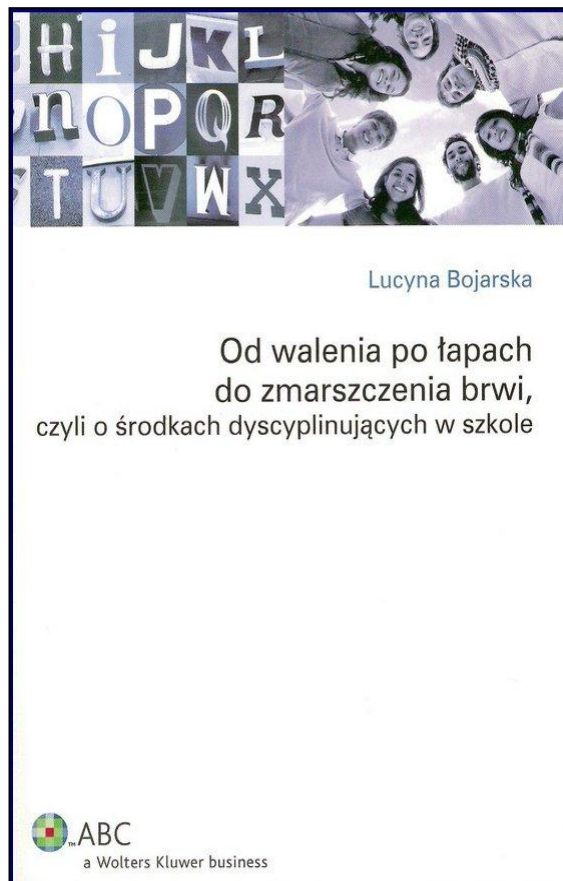
„Dyscyplina szkolna rzeczą ważną jest”, świadomi tego faktu są wszyscy nauczyciele i wychowawcy, którzy spędzili z uczniami 45 minut w sali szkolnej. Na temat dyscypliny w szkole powstały setki publikacji, tysiące artykułów w czasopismach, mimo to problem zdyscyplinowania uczniów pozostaje dla nas nadal nierozwiązany.

Publikacja o kontrowersyjnym tytule *Od walenia po łapach do zmarszczenia brwi* to swoisty przewodnik po dostępnych środkach dyscyplinujących we współczesnej szkole. To pierwszy poradnik o dyscyplinie napisany tak przystępnie, że czytając go odnosimy wrażenie uczestnictwa w luźnej rozmowie z koleżanką nauczycielką, która opowiada o swojej praktyce zawodowej. Do powstania publikacji przyczyniły się doświadczenia autorki Lucyny Bojarskiej związane z pełnieniem funkcji pierwszego rzecznika praw ucznia w Kuratorium Oświaty w Warszawie, jak również „medialna burza” wokół liczby uczniów relegowanych ze szkół w 1994 r. w ówczesnym województwie warszawskim.

Część wprowadzająca poradnika przedstawia zachowania uczniów i nauczycieli zestawione ze światem dzikich zwierząt, co umożliwia ukazanie psychologicznych podstaw wielu ich działań. Zrozumienie psychologii grupowych zachowań, w tym próby określenia przez człowieka własnej pozycji w hierarchii społecznej i ocena wpływu emocji, odruchów i hormonów na ludzkie działania, pozwala spojrzeć „chłodnym okiem” na sytuacje konfliktowe.

Autorka podkreśla, iż podstawą utrzymania dyscypliny w szkole jest sprawny system dyscyplinujący, w stworzeniu którego powinni uczestniczyć wszyscy nauczyciele, pracownicy placówki i uczniowie. Stąd wiele miejsca w publikacji poświęcono procesowi budowania systemu dyscyplinującego od podstaw, kładąc nacisk na przygotowanie zrozumiałego zbioru norm dla uczniów i opracowanie katalogu sankcji, obowiązujących w razie nie przestrzegania ustalonych reguł.

Poradnik zgodnie z intencją autorki ma pełnić również rolę „książki z gotowymi przepisami”, co w pełni realizuje opisując wiele sytuacji konfliktowych zaczerpniętych z dzia-

łalności różnych placówek oświatowych. Przedstawione zostały zarówno te środki wychowawcze, które pozwoliły rozwiązać konflikt dyscyplinarny, jak i te, które zawiodły w praktyce.

Autorka zwróciła uwagę na agresję i przemoc w środowisku szkolnym jako szczególny przypadek naruszenia norm określonej społeczności. Odpowiada na pytania: skąd bierze się wzrost agresji w placówkach oświatowych w ostatnich latach? Jak przeciwdziałać agresji? Jak poradzić sobie z agresywnością uczniów? Jakie środki dyscyplinujące są najskuteczniejsze? Wśród proponowanych przez nią środków wychowawczych pojawiają się: trening zastępowania agresji, mediacje i mediacje rówieśnicze, sprawiedliwość naprawcza i przekształcanie grupy uczniów „falujących” w organizację wewnątrzszkolną.

Najczęściej stosowane środki dyscyplinujące, tj.: dzienniczek, karne pozostawienie ucznia po lekcjach, zawieszenie ucznia w prawach, nagany czy wyrzucenie ze szkoły, autorka proponuje zastąpić złagodzonymi środkami. Można zaproponować uczniowi sposób naprawienia popełnionego błędu, przyjacielską rozmowę po lekcjach, wykorzystanie dzienniczka internetowego jako formy kontaktu z rodzicami czy kontrakt indywidualny.

Jak na poradnik przystało, na zakończenie autorka poleca listę lektur przydatnych w zakresie tematyki wychowania uczniów i dyscypliny szkolnej.

Publikacja może wzbudzić zainteresowanie i zainspirować nauczycieli, wychowawców do nowatorskich działań wychowawczych, ale może również wywołać niezadowolenie i oburzenie zwolenników „wojskowej dyscypliny” w szkole. Najistotniejsze, aby skłoniła do zastanowienia się nad dyscypliną i jej rolą w wychowaniu przyszłych pokoleń oraz zastosowania odpowiednich środków dyscyplinujących. Mam nadzieję, że lektura poradnika ułatwi nauczycielom, wychowawcom i rodzicom spojrzenie na dyscyplinę z punktu widzenia młodego człowieka.

*Mgr Monika Stefanowska – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Tarnowskich Górach.*

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA
im. Józefa Lompy

ul. kard. S. Wyszyńskiego 7, 40-132 Katowice
tel. 32 258-57-84, 32 258-38-38, tel./fax 32 258-18-15
e-mail: biblioteka@pbw.katowice.pl

Godziny otwarcia:

WYPOŻYCZALNIA

poniedziałek – piątek 9.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

CZYTELNIA

poniedziałek – piątek 8.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

INTERNETOWE CENTRUM INFORMACJI MULTIMEDIALNEJ

poniedziałek, wtorek, piątek 9.00 – 15.00
środa, czwartek 9.00 – 17.00

WYDZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH
– ZBIORY AUDIOWIZUALNE

poniedziałek, środa, piątek 8.00 – 14.30
wtorek, czwartek 10.00 – 17.00

WYDZIAŁ INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ

poniedziałek – piątek 8.00 – 15.00

WYDZIAŁ INSTRUKTAŻOWO – METODYCZNY EDUKACJI
REGIONALNEJ

poniedziałek – piątek 7.30 – 11.00

**Konferencja „Czy biblioteka może być cool?”
w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach**

Fot. J. Zganiacz